

Studijní texty

k oboru služby 59 - Ochrana utajovaných informací

---

1. Pojem utajované informace

Podle § 2 písm. a) zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) se utajovanou informací rozumí informace v jakékoliv podobě **označená stupněm utajení podle tohoto zákona**, jejíž vyzrazení nebo zneužití může způsobit újmu zájmu České republiky nebo může být pro tento zájem nevýhodné, a **kterou lze podřadit pod položku uvedenou v katalogu oblastí utajovaných informací**.

Utajovaná informace je založena na kombinaci materiálního a formálního znaku. **Materiálním znakem** utajované informace je skutečnost, že její vyzrazení nebo zneužití může způsobit újmu zájmu České republiky nebo může být pro tento zájem nevýhodné, a **formálním znakem** utajované informace je to, že ji lze podřadit pod některou z položek uvedených v katalogu oblastí **utajovaných informací**, tj. musí spadat do některé z oblastí utajovaných informací. **Utajovaná informace musí splňovat formální a materiální znak současně**.

V nařízení vlády č. 440/2024 Sb., o katalogu oblastí utajovaných informací **jsou uvedeny oblasti utajovaných informací podle jednotlivých problematik a okruh činností, které při splnění materiálního znaku obsahují utajované informace s uvedením rozsahu stupňů utajení, kterými se utajované informace klasifikují**.

Katalogu oblastí utajovaných informací je rozčleněn na 13 tematicky řazených skupin oblastí utajovaných informací, ve kterých jsou uvedené jednotlivé oblasti utajovaných informací.

Újmou zájmu České republiky se rozumí poškození nebo ohrožení zájmu České republiky.

Zájmem České republiky je zachování její ústavnosti, svrchovanosti a územní celistvosti, zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, mezinárodních závazků a obrany, ochrany ekonomiky, života nebo zdraví fyzických osob.

Podle závažnosti poškození nebo ohrožení zájmu České republiky se újma člení na mimořádně vážnou újmu, vážnou újmu a prostou újmu.

- **Mimořádně vážná újma** zájmu České republiky vznikne vyzrazením utajované informace neoprávněné osobě nebo zneužitím utajované informace, které může mít za následek
  - a) bezprostřední ohrožení svrchovanosti, územní celistvosti nebo demokratických základů České republiky,
  - b) rozsáhlé ztráty na lidských životech nebo rozsáhlé ohrožení zdraví obyvatel,
  - c) mimořádně vážné nebo dlouhodobé poškození ekonomiky České republiky,

- d) značné narušení vnitřního pořádku a bezpečnosti České republiky,
  - e) mimořádně vážné ohrožení významných bezpečnostních operací nebo činnosti zpravodajských služeb,
  - f) mimořádně vážné ohrožení činnosti Organizace Severoatlantické smlouvy, Evropské unie nebo členského státu,
  - g) mimořádně vážné ohrožení bojeschopnosti ozbrojených sil České republiky, Organizace Severoatlantické smlouvy nebo jejího členského státu nebo členského státu Evropské unie, nebo
  - h) mimořádně vážné poškození diplomatických nebo jiných vztahů České republiky k Organizaci Severoatlantické smlouvy, Evropské unii nebo členskému státu.
- **Vážná újma** zájmu České republiky vznikne vyzařením utajované informace neoprávněné osobě nebo zneužitím utajované informace, které může mít za následek
- a) ohrožení svrchovanosti, územní celistvosti a demokratických základů České republiky,
  - b) značnou škodu České republiky ve finanční, měnové nebo hospodářské oblasti,
  - c) ztráty na lidských životech nebo ohrožení zdraví obyvatel,
  - d) narušení vnitřního pořádku a bezpečnosti České republiky,
  - e) vážné ohrožení bojeschopnosti ozbrojených sil České republiky, Organizace Severoatlantické smlouvy nebo jejího členského státu nebo členského státu Evropské unie,
  - f) vážné ohrožení významných bezpečnostních operací nebo činnosti zpravodajských služeb,
  - g) vážné ohrožení činnosti Organizace Severoatlantické smlouvy, Evropské unie nebo členského státu,
  - h) vážné narušení diplomatických vztahů České republiky k Organizaci Severoatlantické smlouvy, Evropské unii nebo členskému státu nebo jinému státu, nebo
  - i) vážné zvýšení mezinárodního napětí.
- **Prostá újma** zájmu České republiky vznikne vyzařením utajované informace neoprávněné osobě nebo zneužitím utajované informace, které může mít za následek
- a) zhoršení vztahů České republiky s cizí mocí,
  - b) ohrožení bezpečnosti jednotlivce,
  - c) ohrožení bojeschopnosti ozbrojených sil České republiky, Organizace Severoatlantické smlouvy nebo jejího členského státu nebo členského státu Evropské unie,
  - d) ohrožení bezpečnostních operací nebo činnosti zpravodajských služeb,
  - e) ohrožení činnosti Organizace Severoatlantické smlouvy, Evropské unie nebo jejich členského státu,
  - f) zmaření, ztížení anebo ohrožení prověřování nebo vyšetřování zvláště závažných zločinů nebo usnadnění jejich páčání,
  - g) vznik nezanedbatelné škody České republice, nebo
  - h) závažné narušení ekonomických zájmů České republiky.

- **Nevýhodné** pro zájmy České republiky je vyzrazení utajované informace neoprávněné osobě nebo zneužití utajované informace, které může mít za následek
- a) narušení činnosti ozbrojených sil České republiky, Organizace Severoatlantické smlouvy nebo jejího členského státu nebo členského státu Evropské unie,
  - b) zmaření, ztížení anebo ohrožení prověřování nebo vyšetřování ostatních trestných činů než uvedených v odstavci 4 písm. f) (zvláště závažných zločinů) nebo usnadnění jejich páchání,
  - c) poškození významných ekonomických zájmů České republiky nebo Evropské unie nebo jejího členského státu,
  - d) narušení důležitých obchodních nebo politických jednání České republiky s cizí mocí, nebo
  - e) narušení bezpečnostních operací nebo činnosti zpravodajských služeb.

2. Stupně utajení a jejich vztah k újmě a nevýhodnosti pro zájmy České republiky.

§ 4 zákona

Informaci, jejíž vyzrazení nebo zneužití může způsobit újmu zájmu České republiky nebo může být pro tento zájem nevýhodné a kterou lze podřadit pod položku uvedenou v katalogu oblastí utajovaných informací, klasifikuje a označí původce stupněm utajení

- a) **Přísně tajné**, jestliže její vyzrazení neoprávněné osobě nebo zneužití může způsobit mimořádně vážnou újmu zájmu České republiky,
- b) **Tajné**, jestliže její vyzrazení neoprávněné osobě nebo zneužití může způsobit vážnou újmu zájmu České republiky,
- c) **Důvěrné**, jestliže její vyzrazení neoprávněné osobě nebo zneužití může způsobit prostou újmu zájmu České republiky, nebo
- d) **Vyhrazené**, jestliže její vyzrazení neoprávněné osobě nebo zneužití může být nevýhodné pro zájem České republiky.

Pokud je utajovaná informace tvořena dílčími utajovanými informacemi různého stupně utajení, klasifikuje se a označí stupněm utajení podle nejvyššího stupně utajení dílčí utajované informace nebo vyšším.

Utajovaná informace se při ústním, obrazovém nebo zvukovém zpřístupnění označí ústním prohlášením nebo jiným vhodným způsobem, kterým se dá na vědomí, že jde o utajovanou informaci příslušného stupně utajení.

Utajovaná informace v analogové podobě se označí tak, že se na ní vyznačí stupeň utajení.

Utajovaná informace v elektronické podobě se před jejím zpřístupněním elektronicky označí stupněm utajení; není-li to možné, označí se při jejím zpřístupnění ústním prohlášením nebo jiným vhodným způsobem, kterým se dá na vědomí, že jde o utajovanou informaci příslušného stupně utajení.

3. Druhy zajištění ochrany utajovaných informací

§ 5 zákona

Ochrana utajovaných informací je zajišťována

a) **personální bezpečností**, kterou tvoří výběr fyzických osob, které mají mít přístup k utajovaným informacím, ověřování podmínek pro jejich přístup k utajovaným informacím, jejich výchova a ochrana,

- upravuje hlava II. zákona a vyhláška č. 300/2024 Sb., o personální bezpečnosti a o bezpečnostní způsobilosti,

b) **průmyslovou bezpečností**, kterou tvoří systém opatření k zjišťování a ověřování podmínek pro přístup podnikatele k utajovaným informacím a k zajištění nakládání s utajovanou informací u podnikatele v souladu s tímto zákonem,

- upravuje hlava III. zákona a vyhláška č. 405/2011 Sb., o průmyslové bezpečnosti, ve znění vyhlášky č. 416/2013 Sb.,

c) **administrativní bezpečností**, kterou tvoří systém opatření při tvorbě, příjmu, evidenci, zpracování, odesílání, přepravě, přenášení, ukládání, skartačním řízení, archivaci, případně jiném nakládání s utajovanými informacemi,

- upravuje hlava IV. zákona a vyhláška č. 384/2024 Sb., o průmyslové bezpečnosti č. 275/2022 Sb., o administrativní bezpečnosti a o registrech utajovaných informací, ve znění vyhlášky č. 364/2024 Sb.,

d) **fyzickou bezpečností**, kterou tvoří systém opatření, která mají neoprávněné osobě zabránit nebo ztížit přístup k utajovaným informacím, popřípadě přístup nebo pokus o něj zaznamenat,

- upravuje hlava V. zákona a vyhláška č. 528/2005 Sb., o fyzické bezpečnosti a certifikaci technických prostředků, ve znění pozdějších předpisů,

e) **bezpečností informačních nebo komunikačních systémů**, kterou tvoří systém opatření, jejichž cílem je zajistit důvěrnost, integritu a dostupnost utajovaných informací, s nimiž tyto systémy nakládají, a odpovědnost správy a uživatele za jejich činnost v informačním nebo komunikačním systému,

- podrobněji upravuje hlava VI. zákona a vyhláška č. 479/2024 Sb., o bezpečnosti informačních a komunikačních systémů a dalších elektronických zařízení nakládajících s utajovanými informacemi a o některých náležitostech žádosti o uzavření smlouvy o zajištění činnosti,

f) **kryptografickou ochranou**, kterou tvoří systém opatření na ochranu utajovaných informací použitím kryptografických metod a kryptografických materiálů při zpracování, přenosu nebo ukládání utajovaných informací,

- podrobněji upravuje hlava VIII. zákona a vyhláška č. 447/2024 Sb., o zajištění kryptografické ochrany utajovaných informací a o některých náležitostech žádosti o uzavření smlouvy o zajištění činnosti.

4. Podmínky přístupu fyzické osoby k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené

§ 6 odst. 1 zákona

Fyzické osobě lze umožnit přístup k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené, jestliže jej

- **nezbytně potřebuje** k výkonu své funkce, pracovní nebo jiné činnosti,
- **je držitelem oznámení o splnění podmínek pro přístup k utajované informaci** stupně utajení Vyhrazené (dále jen „oznámení“), **osvědčení fyzické osoby** (§ 54 zákona) nebo **dokladu** (§ 80 zákona)
- **je poučena,**

nestanoví-li zákon nebo zvláštní předpis jinak, např. v § 58 zákona je upraven zvláštní přístup k utajované informaci (např. pro prezidenta republiky, členům vlády), v § 58a zákona je upraven přístup k utajované informaci pro příslušníky bezpečnostních sborů, státní zaměstnance, vojáky v činné službě a státní zástupce, nebo v § 59 zákona je upraven jednorázový přístup k utajované informaci.

Oznámení se vydá osobě, která podle ustanovení § 6 odst. 2 zákona

- **je svéprávná** v plném rozsahu,
- dosáhla alespoň **18 let věku**,
- **je bezúhonná podle § 8 zákona.**

Splnění podmínek ověřuje a oznámení pro přístup k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené vydává ten, kdo je vůči ní v rámci služebního poměru, nebo pracovněprávního, členského či obdobného vztahu odpovědnou osobou, nebo jí určená osoba (zpravidla bezpečnostní ředitel). V případě, že se jedná o fyzickou osobu, vůči níž není odpovědnou osobou osoba uvedena v předchozí větě, splnění podmínek ověřuje a oznámení vydává odpovědná osoba nebo jí určená osoba toho, kdo umožní fyzické osobě přístup k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené. V ostatních případech splnění podmínek ověřuje a oznámení vydává Národní bezpečnostní úřad.

Podmínka svéprávnosti se prokazuje prohlášením fyzické osoby o svéprávnosti.

Podmínka věku se prokazuje občanským průkazem nebo cestovním dokladem fyzické osoby.

Podmínka bezúhonnosti se prokazuje výpisem z evidence Rejstříku trestů, v případě cizince i obdobným dokladem státu, jehož je cizinec státním příslušníkem, jakož i státu, v němž cizinec pobýval nepřetržitě po dobu delší než 6 měsíců v posledních 5 letech,

anebo výpisem z evidence Rejstříku trestů s přílohou obsahující informace, které jsou zapsané v evidenci trestů takového státu; v případě, že cizí stát doklad obdobný výpisu z rejstříku trestů nevydává, čestným prohlášením.

Podmínku bezúhonnosti pro účely vydání oznámení splňuje fyzická osoba, která nebyla pravomocně odsouzena za spáchání úmyslného trestného činu nebo trestného činu vztahujícího se k ochraně utajovaných informací, anebo se na ni hledí, jako by odsouzena nebyla.

Před prvním přístupem k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené ten, kdo je vůči fyzické osobě v rámci služebního poměru nebo pracovněprávního, členského či obdobného vztahu osobou odpovědnou, **zajistí její poučení**. Jde-li o fyzickou osobu, vůči níž není odpovědná osoba podle věty první, zajistí poučení odpovědná osoba toho, kdo přístup k utajované informaci umožní. Poučení podepisuje fyzická osoba a ten, kdo poučení provedl; jeden výtisk poučení jí předá a jeden výtisk uloží.

Ten, kdo vydal oznámení, je povinen každých 5 let ode dne jeho vydání ověřovat splnění podmínek stanovených pro vydání oznámení v rozsahu § 6 odst. 2 písm. a) a c), tedy svéprávnost a bezúhonnost; ověřovat splnění těchto podmínek je oprávněn i před uplynutím této lhůty, existují-li důvodné pochybnosti o tom, že osoba přestala některou z nich splňovat.

Poučením se rozumí písemný záznam o seznámení fyzické osoby s jejími právy a povinnostmi v oblasti ochrany utajovaných informací a s následky jejich porušení. Před prvním přístupem k utajované informaci ten, kdo je vůči fyzické osobě v rámci služebního poměru, nebo pracovněprávního, členského či obdobného vztahu odpovědnou osobou, zajistí její poučení. Jde-li o fyzickou osobu ve vztahu, vůči níž není odpovědnou osobou osoba uvedena v předchozí větě, zajistí poučení odpovědná osoba nebo jím určená osoba toho, kdo fyzické osobě přístup k utajované informaci umožní. Poučení podepisuje fyzická osoba a ten, kdo poučení provedl.

Platnost oznámení zaniká

- a) doručením písemného vyrozumění toho, kdo oznámení vydal, že fyzická osoba přestala splňovat podmínku uvedenou v § 6 odst. 2 písm. a) nebo c),
- b) skončením služebního poměru nebo pracovněprávního, členského či obdobného vztahu, ve kterém byl fyzické osobě umožněn přístup k utajovaným informacím,
- c) vznikem služebního poměru nebo pracovněprávního, členského či obdobného vztahu, ve kterém má být fyzické osobě umožněn přístup k utajovaným informacím, pokud bylo oznámení vydáno odpovědnou osobou nebo jí určenou osobou toho, kdo umožnil fyzické osobě přístup k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené, nebo NBÚ podle § 6 odst. 3,
- d) úmrtím nebo prohlášením osoby za mrtvou,
- e) ohlášením jeho odcizení nebo ztráty,
- f) ohlášením takového poškození, že zápisy v něm uvedené jsou nečitelné nebo je porušena jeho celistvost,
- g) doručením písemného vyrozumění toho, kdo oznámení vydal, že fyzická osoba nesplnila ve stanovené lhůtě povinnost podle § 10 odst. 2 písm. b),
- h) vrácením oznámení tomu, kdo jej vydal, a není-li jej, tak NBÚ,

- i) patnáctým dnem od doručení osvědčení fyzické osoby nebo dokladu, nebo
- j) změnou některého z údajů v něm obsažených.

Při zániku platnosti oznámení podle písm. a) a g) je ten, kdo oznámení vydal, povinen zajistit, aby fyzická osoba neměla přístup k utajované informaci, a o tomto zániku je povinen fyzickou osobu písemně vyrozumět. V písemném vyrozumění uvede důvod zániku platnosti oznámení. Při zániku platnosti oznámení podle písm. b) až d), f), h) nebo i) je ten, kdo oznámení vydal, povinen o tomto zániku učinit písemný záznam, který uloží.

Pokud držitel oznámení do 15 dnů ode dne zániku jeho platnosti podle písm. e) nebo f) a do 30 dnů ode dne zániku jeho platnosti podle písm. j) požádá písemně toho, kdo oznámení vydal, o vydání oznámení nového, přístup fyzické osoby k utajované informaci není zánikem platnosti původního oznámení dotčen; ten, kdo oznámení vydal, vydá do 5 dnů od doručení žádosti oznámení nové, které nahrazuje původní.

Při zániku platnosti oznámení podle písm. a) nebo g) je fyzická osoba povinna odevzdat oznámení do 15 dnů ode dne doručení písemného vyrozumění, v případě zániku platnosti oznámení podle písm. b), c) nebo i) do 15 dnů ode dne tohoto zániku a v případě zániku platnosti oznámení podle písm. j) do 30 dnů ode dne tohoto zániku tomu, kdo oznámení vydal.

V případě zániku platnosti oznámení se má za to, že fyzická osoba poučena není.

Povinnosti držitele oznámení

Podmínky uvedené v § 6 odst. 2 písm. a) a c) musí fyzická osoba, která je držitelem oznámení, splňovat po celou dobu přístupu k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené.

Fyzická osoba je povinna

a) písemně sdělovat tomu, kdo vydal oznámení

- změnu týkající se podmínek uvedených v § 6 odst. 2 písm. a) a c),
- odcizení, ztrátu nebo poškození oznámení,
- den doručení osvědčení fyzické osoby nebo dokladu,
- skutečnosti uvedené v § 9 odst. 3 písm. c), f) a j),
- a to ve lhůtě 15 dnů ode dne, kdy tato změna nebo skutečnost nastala, nebo se o ní fyzická osoba dozvěděla, a v případě zániku platnosti oznámení podle § 9 odst. 3 písm. j) do 30 dnů,

b) při ověřování splnění podmínek pro vydání oznámení podle § 9 odst. 2 předložit ve stanovené lhůtě na žádost toho, kdo vydal oznámení,

- výpis z evidence Rejstříku trestů, v případě cizince i obdobný doklad státu, jehož je cizinec státním příslušníkem, jakož i státu, v němž cizinec pobýval nepřetržitě po dobu delší než 6 měsíců v posledních 5 letech, anebo výpisem z evidence Rejstříku trestů s přílohou obsahující informace, které jsou zapsané v evidenci trestů takového státu; v případě, že cizí stát doklad obdobný výpisu z rejstříku trestů nevydává, čestné prohlášení, a
- prohlášení fyzické osoby o svéprávnosti;

tyto doklady nesmějí být starší než 3 měsíce.

§ 58 zákona – Zvláštní přístup k utajované informaci všech stupňů utajení, který se vztahuje i na přístup k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené

Osobami, které mají přístup k utajované informaci všech stupňů utajení bez platného osvědčení fyzické osoby a poučení, jsou

- a) prezident republiky,
- b) poslanci a senátoři Parlamentu,
- c) členové vlády,
- d) Veřejný ochránce práv a zástupce Veřejného ochránce práv,
- e) soudci a
- f) prezident, viceprezident a členové Nejvyššího kontrolního úřadu.

Tyto osoby mají přístup k utajované informaci **ode dne zvolení nebo jmenování do funkce po dobu jejího výkonu a v rozsahu nezbytném pro její výkon.**

Přístup k utajovaným informacím bez platného osvědčení fyzické osoby lze umožnit fyzické osobě jednající ve prospěch zpravodajské služby, informátorovi nebo fyzické osobě, které je poskytována zvláštní nebo krátkodobá ochrana podle zvláštního právního předpisu, nebo příslušníku zpravodajské služby, který je zařazen v záloze zvláštní nebo určen do zvláštní dispozice. Poučení této osoby provede ten, kdo jí přístup k utajované informaci umožní. Této osobě lze umožnit přístup k utajované informaci cizí moci pouze v souladu s požadavky této cizí moci.

Zvláštní právní předpis (trestní řád, občanský soudní řád, soudní řád správní) stanoví, které fyzické osoby a za jakých podmínek mají přístup k utajované informaci bez platného osvědčení fyzické osoby v trestním řízení, v občanském soudním řízení, ve správním řízení a v soudním řízení správním, a to v rozsahu nezbytném pro uplatnění jejich práv a plnění povinností v těchto řízeních. Přístup k utajovaným informacím lze v těchto případech umožnit pouze na základě poučení, které provede ten, o němž to stanoví zvláštní právní předpis.

Uvedené osoby nemají přístup k utajované informaci cizí moci, nejde-li o prezidenta republiky, poslance a senátora Parlamentu, člena vlády a soudce rozhodujícího ve věcech, kde se nakládá s utajovanou informací cizí moci, kteří musí být před prvním přístupem k utajované informaci cizí moci informováni o právech a povinnostech v oblasti ochrany utajovaných informací cizí moci. V trestním řízení mají přístup k utajované informaci cizí moci po předchozím souhlasu cizí moci též přisedící rozhodující ve věcech, kde se nakládá s utajovanou informací cizí moci, obviněný, zúčastněná osoba, poškozený, jejich zákonný zástupce, opatrovník, zmocněnec, důvěrník, obhájce, znalec a tlumočník, a to v rozsahu nezbytném pro uplatnění jejich práv a plnění povinností v takovém řízení. Před prvním přístupem k utajované informaci cizí moci v řízení musí být osoby podle věty druhé poučeny o právech a povinnostech v oblasti ochrany utajovaných informací cizí moci. Poučení provede v přípravném řízení policejní orgán nebo státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu. Poučení podepisuje fyzická osoba a ten, kdo poučení provedl; ten, kdo poučení provedl, jeden výtisk poučení předá fyzické osobě, jeden výtisk založí do spisu a kopii zašle NBÚ.

§ 58a zákona

Osobami, které mají přístup k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené bez platného oznámení po dobu trvání služebního nebo pracovního poměru a v rozsahu nezbytném pro jeho výkon, jsou

- a) příslušníci bezpečnostních sborů,
- b) státní zaměstnanci,
- c) vojáci v činné službě a
- d) státní zástupci,

pokud jsou poučené a zařazené na místě nebo vykonávají funkci, na kterých je nezbytné mít přístup k utajovaným informacím, a které jsou uvedené v přehledu míst nebo funkcí, na kterých je nezbytné mít přístup k utajovaným informacím včetně utajovaných informací Evropské unie, Organizace Severoatlantické smlouvy a utajovaných informací vyžadujících zvláštní režim nakládání, s uvedením stupně utajení, nebo které nelze vykonávat bez osvědčení o zvláštní odborné způsobilosti. Pro poučení uvedených osob se použije § 9 odst. 1 obdobně.

V případě skončení služebního nebo pracovního poměru nebo při změně služebního úřadu uvedených fyzických osob se má za to, že fyzická osoba poučena není.

§ 58b zákona

Zpravodajská služba může umožnit přístup k utajované informaci fyzické osobě, která nemá přístup k utajovaným informacím stupně utajení Vyhrazené, nebo podnikateli, který nemá přístup k utajovaným informacím stupně utajení Vyhrazené, je-li to nezbytné

- a) pro plnění povinnosti uložené této fyzické osobě nebo podnikateli jiným právním předpisem, nebo
- b) v rámci zpravodajských operací.

§ 58c zákona

Policie může umožnit přístup k utajované informaci fyzické osobě, která nemá přístup k utajovaným informacím stupně utajení Vyhrazené, je-li to nezbytné pro plnění povinnosti uložené této fyzické osobě jiným právním předpisem v souvislosti s plněním úkolů policie v oblasti poskytování zvláštní ochrany a pomoci, krátkodobé ochrany, zajišťování bezpečnosti chráněných objektů a prostorů a určených osob a provádění sledování osob a věcí.

5. Podmínky přístupu fyzické osoby k utajované informaci stupně utajení Důvěrné a vyšší

§ 11 zákona

Fyzické osobě lze umožnit přístup k utajované informaci stupně utajení Přísně tajné, Tajné nebo Důvěrné, jestliže

- **jej nezbytně potřebuje** k výkonu své funkce, pracovní nebo jiné činnosti,
- **je držitelem platného osvědčení fyzické osoby** (§ 54 zákona) **příslušného stupně utajení**
- **je poučena,**

nestanoví-li zákon nebo zvláštní předpis jinak, např. v § 58 zákona je upraven zvláštní přístup k utajované informaci (např. pro prezidenta republiky, členům vlády), nebo v § 59 až § 62 zákona je upraven jednorázový přístup k utajované informaci.

Před prvním přístupem k utajované informaci stupně utajení Přísně tajné, Tajné nebo Důvěrné ten, kdo je vůči fyzické osobě v rámci služebního poměru nebo pracovněprávního, členského či obdobného vztahu osobou odpovědnou, zajistí její poučení. Jde-li o fyzickou osobu ve vztahu, vůči níž není odpovědná osoba podle věty první, zajistí poučení odpovědná osoba toho, kdo fyzické osobě přístup k utajované informaci umožní. Poučení podepisuje fyzická osoba a ten, kdo poučení provedl; jeden výtisk poučení jí předá, jeden výtisk uloží a kopii zašle NBÚ; kopii poučení lze Úřadu zaslat i elektronicky. Povinnost zaslání kopie poučení NBÚ se nevztahuje na zpravodajské služby v případech podle § 140 odst. 1 písm. a) a na Ministerstvo vnitra v případech podle § 141 odst. 1.

Poučení ředitele Úřadu a ředitele Bezpečnostní informační služby provede předseda vlády, poučení ředitele Úřadu pro zahraniční styky a informace provede ministr vnitra a poučení ředitele Vojenského zpravodajství provede ministr obrany.

Poučením se rozumí písemný záznam o seznámení fyzické osoby s jejími právy a povinnostmi v oblasti ochrany utajovaných informací a s následky jejich porušení. Před prvním přístupem k utajované informaci ten, kdo je vůči fyzické osobě v rámci služebního poměru, nebo pracovněprávního, členského či obdobného vztahu odpovědnou osobou, zajistí její poučení. Jde-li o fyzickou osobu ve vztahu, vůči níž není odpovědnou osobou osoba uvedena v předchozí větě, zajistí poučení odpovědná osoba nebo jím určená osoba toho, kdo fyzické osobě přístup k utajované informaci umožní. Poučení podepisuje fyzická osoba a ten, kdo poučení provedl. Jeden výtisk poučení jí předá, jeden výtisk uloží a jeden zašle Národnímu bezpečnostnímu úřadu

V případě zániku platnosti osvědčení fyzické osoby uplynutím doby platnosti nebo skončením služebního poměru nebo pracovněprávního, členského či obdobného vztahu, ve kterém byl fyzické osobě umožněn přístup k utajované informaci, se má za to, že fyzická osoba poučena není.

V případě skončení služebního poměru nebo pracovněprávního, členského či obdobného vztahu nebo při změně služebního úřadu, ve kterém byl fyzické osobě umožněn přístup k utajovaným informacím, je tato osoba povinna písemně potvrdit, že si je vědoma povinnosti zachovávat mlčenlivost o utajovaných informacích, ke kterým měla přístup, a neumožnit k nim přístup neoprávněné osobě. Odpovědná osoba je povinna zajistit provedení tohoto úkonu.

Podmínky pro vydání osvědčení fyzické osoby

Národní bezpečnostní úřad vydá osvědčení osobě, která

- je státním občanem České republiky nebo státním příslušníkem členského státu Evropské unie nebo Organizace Severoatlantické smlouvy,
- splňuje podmínky uvedené v § 6 odst. 2 zákona písm. a) a b), tedy je svéprávná, dosáhla alespoň 18 let věku a je bezúhonná,
- je bezpečnostně spolehlivá,
- je bezúhonná podle § 13 zákona.

Podmínka svéprávnosti se prokazuje prohlášením fyzické osoby o svéprávnosti.

Podmínka věku se prokazuje občanským průkazem nebo cestovním dokladem fyzické osoby.

Podmínka bezúhonnosti pro účely vydání osvědčení fyzické osoby **splňuje** fyzická osoba, která nebyla pravomocně odsouzena za spáchání úmyslného trestného činu nebo trestného činu vztahujícího se k ochraně utajovaných informací, nebo se na ni hledí, jako by odsouzena nebyla. Jestliže trestní stíhání pro takový trestný čin bylo podmíněně zastaveno nebo bylo podmíněně odloženo podání návrhu na potrestání, je podmínka bezúhonnosti splněna až poté, co se fyzická osoba osvědčila podle jiného právního předpisu. V případě rozhodnutí o schválení narovnání v trestním řízení o úmyslném trestném činu je podmínka bezúhonnosti splněna, pokud od právní moci takového rozhodnutí uplynula doba alespoň 5 let.

Podmínka bezúhonnosti se prokazuje výpisem z evidence Rejstříku trestů a v případě cizince i obdobným dokladem státu, jehož je cizinec státním příslušníkem, pokud v něm pobýval i po dosažení věku 15 let nepřetržitě po dobu delší než 6 měsíců, jakož i státu, v němž cizinec pobýval v posledních 10 letech nepřetržitě po dobu delší než 6 měsíců, anebo výpisem z evidence Rejstříku trestů s přílohou obsahující informace, které jsou zapsané v evidenci trestů takového státu. V případě, že cizí stát doklad obdobný výpisu z rejstříku trestů nevydává, prokazuje se podmínka bezúhonnosti čestným prohlášením. Doklady k ověření bezúhonnosti nesmějí být starší než 3 měsíce od jejich vydání.

Doklady podle odstavce 1 předkládá fyzická osoba; pokud bezúhonnost posuzuje orgán státu, vyžádá si výpis z evidence Rejstříku trestů. Žádost o vydání výpisu z evidence Rejstříku trestů a výpis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup. Jiné doklady prokazující bezúhonnost cizince předkládá cizinec.

Bezpečnostní spolehlivost

Podmínku bezpečnostní spolehlivosti splňuje fyzická osoba, u níž není zjištěno bezpečnostní riziko (zjišťuje a posuzuje NBU).

Bezpečnostním rizikem je

- a) činnost proti zájmu České republiky,
- b) činnost spočívající v potlačování základních práv a svobod, anebo podpora takové činnosti,
- c) skutečnost, že jsou majetkové poměry zjevně nepřiměřené řádně přiznaným příjmům fyzické osoby, nebo
- d) opakované neposkytnutí nezbytné součinnosti nebo neudělení souhlasu podle § 107 odst. 4 v probíhajícím řízení o zrušení platnosti osvědčení fyzické osoby, pokud bez poskytnutí součinnosti nelze ve věci rozhodnout.

Tato bezpečnostní rizika **jsou obligatorní**, při jejich zjištění se dále neposuzují.

Za bezpečnostní riziko lze též považovat

- a) zařazení do složky bývalé Státní bezpečnosti s rozvědným nebo kontrarozvědným zaměřením, zpravodajské správy Generálního štábu Československé lidové armády nebo odboru vnitřní ochrany Sboru nápravné výchovy anebo prokazatelnou spolupráci s bývalou Státní bezpečností nebo zpravodajskou správou Generálního štábu Československé lidové armády nebo odborem vnitřní ochrany Sboru nápravné výchovy,
- b) styky s osobou, která vyvíjí nebo vyvíjela činnost proti zájmu České republiky,
- c) porušení podmínek přístupu k utajovaným informacím nebo jiné povinnosti při ochraně utajovaných informací, nebo
- d) skutečnost, že fyzická osoba trpí takovou poruchou zdraví nebo se ve struktuře její osobnosti vyskytují takové charakteristiky, které mohou mít negativní vliv na její schopnost úmyslné porušení právních předpisů, na jehož základě může nastat újma zájmu České republiky,
- e) chování, které má negativní vliv na důvěryhodnost nebo ovlivnitelnost fyzické osoby utajovat informace.

Tato rizika jsou **fakultativní** a při jejich zjištění se dále posuzují. Při posuzování fakultativního rizika, zda zjištěná skutečnost je bezpečnostním rizikem, se přihlíží k tomu, do jaké míry může ovlivnit schopnost utajovat informace, k době jejího výskytu, k jejímu rozsahu, charakteru a k chování fyzické osoby v období uvedeném v předchozím odstavci.

Obligatorní bezpečnostní rizika uvedená pod písm. a) až c) a fakultativní bezpečnostní rizika uvedená pod písm. a) se v řízení zjišťují za období od 15 let věku. Obligatorní bezpečnostní riziko uvedená pod písm. d) se zjišťuje pouze v probíhajícím řízení o zrušení platnosti osvědčení fyzické osoby. Fakultativní bezpečnostní rizika uvedená pod písm. b) až e) se zjišťují za období 10 let pro stupeň utajení Důvěrné, 15 let pro stupeň utajení Tajné a 20 let pro stupeň utajení Přísně tajné předcházejících dni zahájení řízení nebo za období od 15 let věku podle toho, které z nich je kratší.

Zpravodajská služba u svých příslušníků, zaměstnanců a uchazečů o přijetí do služebního poměru nebo základního pracovněprávního vztahu může při ověřování podmínky bezpečnostní spolehlivosti provést fyziodetekční vyšetření. Zpravodajská služba u svých příslušníků, zaměstnanců a uchazečů o přijetí do služebního poměru nebo základního pracovněprávního vztahu a Ministerstvo vnitra v zákonem stanovených případech může při zjišťování a posuzování skutečností podle odstavce 3 písm. f) provést psychologické nebo lékařské vyšetření odborným pracovištěm zpravodajské služby nebo Ministerstva vnitra.

6. Bezúhonnost a bezpečnostní spolehlivost pro účely vydání osvědčení fyzické osoby

Bezúhonnost

Podmínku bezúhonnosti pro účely vydání osvědčení fyzické osoby **splňuje** fyzická osoba, která nebyla pravomocně odsouzena za spáchání úmyslného trestného činu nebo trestného činu vztahujícího se k ochraně utajovaných informací, nebo se na ni hledí, jako by odsouzena nebyla. Jestliže trestní stíhání pro takový trestný čin bylo podmíněně zastaveno nebo bylo podmíněně odloženo podání návrhu na potrestání, je podmínka bezúhonnosti splněna až poté, co se fyzická osoba osvědčila podle jiného právního předpisu. V případě rozhodnutí o schválení narovnání v trestním řízení o úmyslném trestném činu je podmínka bezúhonnosti splněna, pokud od právní moci takového rozhodnutí uplynula doba alespoň 5 let.

Podmínka bezúhonnosti se prokazuje výpisem z evidence Rejstříku trestů a v případě cizince i obdobným dokladem státu, jehož je cizinec státním příslušníkem, pokud v něm pobýval i po dosažení věku 15 let nepřetržitě po dobu delší než 6 měsíců, jakož i státu, v němž cizinec pobýval v posledních 10 letech nepřetržitě po dobu delší než 6 měsíců, anebo výpisem z evidence Rejstříku trestů s přílohou obsahující informace, které jsou zapsané v evidenci trestů takového státu. V případě, že cizí stát doklad obdobný výpisu z rejstříku trestů nevydává, prokazuje se podmínka bezúhonnosti čestným prohlášením. Doklady k ověření bezúhonnosti nesmějí být starší než 3 měsíce od jejich vydání.

Doklady předkládá fyzická osoba; pokud bezúhonnost posuzuje orgán státu, vyžádá si výpis z evidence Rejstříku trestů. Žádost o vydání výpisu z evidence Rejstříků trestů a výpis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup. Jiné doklady prokazující bezúhonnost cizince předkládá cizinec.

Bezpečnostní spolehlivost

Podmínku bezpečnostní spolehlivosti splňuje fyzická osoba, u níž není zjištěno bezpečnostní riziko (zjišťuje a posuzuje NBU).

Bezpečnostním rizikem je

- a) činnost proti zájmu České republiky,

- b) činnost spočívající v potlačování základních práv a svobod, anebo podpora takové činnosti,
- c) skutečnost, že jsou majetkové poměry zjevně nepřiměřené řádně přiznaným příjmům fyzické osoby, nebo
- d) opakované neposkytnutí nezbytné součinnosti nebo neudělení souhlasu podle § 107 odst. 4 v probíhajícím řízení o zrušení platnosti osvědčení fyzické osoby, pokud bez poskytnutí součinnosti nelze ve věci rozhodnout.

Tato bezpečnostní rizika **jsou obligatorní**, při jejich zjištění se dále neposuzují.

Za bezpečnostní riziko lze též považovat

- a) zařazení do složky bývalé Státní bezpečnosti s rozvědčným nebo kontrarozvědčným zaměřením, zpravodajské správy Generálního štábu Československé lidové armády nebo odboru vnitřní ochrany Sboru nápravné výchovy anebo prokazatelnou spolupráci s bývalou Státní bezpečností nebo zpravodajskou správou Generálního štábu Československé lidové armády nebo odborem vnitřní ochrany Sboru nápravné výchovy,
- b) styky s osobou, která vyvíjí nebo vyvíjela činnost proti zájmu České republiky,
- c) porušení podmínek přístupu k utajovaným informacím nebo jiné povinnosti při ochraně utajovaných informací, nebo
- d) skutečnost, že fyzická osoba trpí takovou poruchou zdraví nebo se ve struktuře její osobnosti vyskytují takové charakteristiky, které mohou mít negativní vliv na její schopnost úmyslné porušení právních předpisů, na jehož základě může nastat újma zájmu České republiky,
- e) chování, které má negativní vliv na důvěryhodnost nebo ovlivnitelnost fyzické osoby utajovat informace.

Tato rizika jsou fakultativní a při jejich zjištění se dále posuzují. Při posuzování fakultativního rizika, zda zjištěná skutečnost je bezpečnostním rizikem, se přihlíží k tomu, do jaké míry může ovlivnit schopnost utajovat informace, k době jejího výskytu, k jejímu rozsahu, charakteru a k chování fyzické osoby v období uvedeném v předchozím odstavci.

Obligatorní bezpečnostní rizika uvedená pod písm. a) až c) a fakultativní bezpečnostní rizika uvedená pod písm. a) se v řízení zjišťují za období od 15 let věku. Obligatorní bezpečnostní riziko uvedené pod písm. d) se zjišťuje pouze v probíhajícím řízení o zrušení platnosti osvědčení fyzické osoby. Fakultativní bezpečnostní rizika uvedená pod písm. b) až e) se zjišťují za období 10 let pro stupeň utajení Důvěrné, 15 let pro stupeň utajení Tajné a 20 let pro stupeň utajení Přísně tajné předcházejících dni zahájení řízení nebo za období od 15 let věku podle toho, které z nich je kratší.

Zpravodajská služba u svých příslušníků, zaměstnanců a uchazečů o přijetí do služebního poměru nebo základního pracovněprávního vztahu může při ověřování podmínky bezpečnostní spolehlivosti provést fyziodetekční vyšetření. Zpravodajská služba u svých příslušníků, zaměstnanců a uchazečů o přijetí do služebního poměru nebo základního pracovněprávního vztahu a Ministerstvo vnitra v zákonem stanovených případech může při zjišťování a posuzování skutečností podle odstavce 3 písm. f) provést psychologické nebo lékařské vyšetření odborným pracovištěm zpravodajské služby nebo Ministerstva vnitra.

7. Podmínky pro vydání osvědčení podnikatele

Osvědčení podnikatele NBÚ vydá podnikateli

- a) který je ekonomicky stabilní,
- b) který je bezpečnostně spolehlivý,
- c) který je způsobilý zabezpečit ochranu utajovaných informací,
- d) pokud odpovědná osoba je držitelem platného osvědčení fyzické osoby nejméně pro takový stupeň utajení, pro který žádá podnikatel o vydání osvědčení podnikatele,
- e) který je bezúhonný.

Uvedené podmínky musí podnikatel splňovat po celou dobu platnosti osvědčení podnikatele.

Ekonomická stabilita

Podmínku ekonomické stability nesplňuje podnikatel,

- a) u kterého soud vyhlásil moratorium,
- b) vůči jehož majetku je vydáno rozhodnutí o úpadku,
- c) u kterého byla zavedena nucená správa nebo v posledních 3 letech dočasná správa anebo na něj v posledních 3 letech bylo uplatněno opatření k řešení krize podle zákona upravujícího ozdravné postupy a řešení krize na finančním trhu, nebo
- d) který na základě řádných účetních závěrek v posledních 5 po sobě jdoucích účetních obdobích vykazuje záporný vlastní kapitál.

Za ekonomicky nestabilního lze též považovat podnikatele,

- a) který má evidován nedoplatek na pojistném na sociální zabezpečení, na příspěvku na státní politiku zaměstnanosti nebo na pojistném na veřejné zdravotní pojištění, včetně penále,
- b) který má evidován nedoplatek na dani z příjmů, na dani z přidané hodnoty nebo na jiné dani, nedoplatek na cle nebo nedoplatek na příslušenství daně nebo cla,
- c) který trvale či opakovaně neplní finanční povinnosti vůči státu, fyzickým nebo právnickým osobám,
- d) u něhož bylo rozhodnuto o exekuci na jeho majetek,
- e) u kterého je po dobu nejméně 5 posledních po sobě jdoucích zdaňovacích období výsledkem podnikatelské činnosti ztráta, nebo
- f) který na základě řádné účetní závěrky vykazuje záporný vlastní kapitál.

Bezpečnostní spolehlivost

Podmínku bezpečnostní spolehlivosti **nesplňuje podnikatel, u něhož bylo zjištěno bezpečnostní riziko.**

Bezpečnostním rizikem (obligatorním) je

- a) skutečnost, že podnikatel, člen jeho statutárního nebo kontrolního orgánu, prokurista nebo fyzická osoba s rozhodujícím vlivem na podnikatele vyvíjela nebo vyvíjí činnost proti zájmu České republiky,
- b) činnost podnikatele, člena jeho statutárního nebo kontrolního orgánu, prokuristy nebo fyzické osoby s rozhodujícím vlivem na podnikatele spočívající v potlačování základních práv a svobod nebo podpora takové činnosti,
- c) skutečnost, že práva společníka nebo člena obchodní korporace s nejméně 10 % podílem na základním kapitálu nebo na hlasovacích právech, a to i prostřednictvím jiných právnických osob, vykonává svěřenský správce a že zakladatel svěřenského fondu, správce svěřenského fondu nebo osoba obmyšlená, jež má být příjemcem plnění z tohoto svěřenského fondu, vyvíjí nebo vyvíjela činnost proti zájmu České republiky nebo činnost spočívající v potlačování základních práv a svobod nebo takovou činnost podporovala, nebo
- d) opakované neposkytnutí nezbytné součinnosti nebo neudělení souhlasu podle § 108 odst. 7 v probíhajícím řízení o zrušení platnosti osvědčení podnikatele, pokud bez poskytnutí součinnosti nelze ve věci rozhodnout.

Za bezpečnostní riziko (fakultativním) lze též považovat

- a) kapitálové, finanční nebo obchodní vztahy k jiným fyzickým nebo právnickým osobám anebo k cizí moci, které vyvíjejí nebo vyvíjely činnost proti zájmu České republiky,
- b) personální nestabilitu ve statutárním nebo v kontrolním orgánu nebo v osobách prokuristů,
- c) chování nebo činnost podnikatele, člena jeho statutárního nebo kontrolního orgánu nebo prokuristy, které má negativní vliv na podnikatele nebo může negativně ovlivňovat důvěryhodnost podnikatele,
- d) porušení povinnosti při ochraně utajovaných informací,
- e) pravomocné odsouzení společníka nebo člena obchodní korporace s rozhodujícím vlivem na podnikatele pro úmyslný trestný čin,
- f) úmyslné porušení právních předpisů společníkem nebo členem obchodní korporace nebo jinou osobou, která má rozhodující vliv na podnikatele,
- g) úmyslné porušení právních předpisů osobami oprávněnými jménem podnikatele nebo za podnikatele jednat, na jehož základě může nastat újma zájmu České republiky,
- h) vztah osoby, která má vliv na jednání podnikatele, k fyzickým osobám nebo právnickým osobám nebo k cizí moci, které vyvíjely nebo vyvíjejí činnost proti zájmu České republiky,
- i) skutečnost, že členem statutárního nebo kontrolního orgánu podnikatele je právnická osoba,
- j) pravomocné odsouzení podnikatele pro trestný čin,

- k) skutečnost, že podnikatel nehradí své peněžité dluhy, přestože mu v tom nebrání jiným právním předpisem předvídané okolnosti, pro které tyto dluhy nelze hradit,
- l) skutečnost, že společníkem nebo členem obchodní korporace s rozhodujícím vlivem na podnikatele je zahraniční právnická osoba, u které nelze úkony v řízení zjistit nebo ověřit vlastnickou strukturu, nebo
- m) skutečnost, že není možné ověřit bezpečnostní spolehlivost podnikatele, protože společníkem nebo členem obchodní korporace s rozhodujícím vlivem na podnikatele, a to i prostřednictvím jiných právnických osob, je zahraniční osoba.

Při posuzování, zda skutečnost je bezpečnostním rizikem, se přihlíží k jejímu rozsahu a charakteru, k době jejího výskytu a k tomu, do jaké míry může ovlivnit schopnost podnikatele utajovat informace.

Způsobilost zabezpečit ochranu utajovaných informací

Podmínku způsobilosti zabezpečit ochranu utajovaných informací **nesplňuje** podnikatel, který není schopen zajistit a dodržovat jednotlivé druhy zajištění ochrany utajovaných informací podle tohoto zákona v závislosti na příslušném stupni utajení a formě přístupu k utajované informaci.

Bezúhonnost pro účely vydání osvědčení podnikatele

Podmínku bezúhonnosti pro účely vydání osvědčení podnikatele splňuje podnikatel, který nebyl pravomocně odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu nebo trestného činu vztahujícího se k ochraně utajovaných informací nebo se na něj hledí, jako by odsouzen nebyl. Jestliže trestní stíhání pro takový trestný čin bylo podmíněně zastaveno nebo bylo podmíněně odloženo podání návrhu na potrestání, je podmínka bezúhonnosti splněna až poté, co se podnikatel osvědčil podle jiného právního předpisu. V případě rozhodnutí o schválení narovnání v trestním řízení o úmyslném trestném činu je podmínka bezúhonnosti splněna, pokud od nabytí právní moci takového rozhodnutí uplynula doba alespoň 5 let.

Formy přístupu podnikatele k utajované informaci

Podnikatel má přístup k utajované informaci,

- a) která u něho vzniká, nebo je mu poskytnuta, nebo
- b) ke které mají přístup zaměstnanci podnikatele nebo osoby jednající jménem podnikatele nebo za podnikatele, a to v souvislosti s výkonem pracovní nebo jiné činnosti pro podnikatele na základě smlouvy, aniž by byla podnikateli poskytnuta nebo u něho vznikala.

8. Evidence utajované informace a povinnost evidence podkladových materiálů stupně utajení Vyhrazené k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené

§ 21 zákona

Na utajovanou informaci je původce povinen vyznačit svůj název, stupeň jejího utajení, její evidenční označení a datum jejího vzniku, není-li dále stanoveno jinak.

Na utajované informaci poskytnuté České republice cizí mocí vyznačí orgán státu, právnická osoba podle § 60b nebo podnikatel, pokud tuto utajovanou informaci evidují jako první stupeň utajení, který je uveden, a to v souladu s mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána a na jejímž základě je utajovaná informace poskytována, včetně případné zkratky podle této smlouvy (například zkratka "EU", "EURA" nebo "NATO"), nebo v souladu s požadavkem cizí moci nebo se stupněm utajení cizí mocí na poskytnuté utajované informaci vyznačeným; název původce a datum vzniku utajované informace se nevyznačuje.

Na utajované informaci, která vyžaduje zpřísněné podmínky při zajišťování jednotlivých druhů ochrany utajovaných informací (dále jen "zvláštní režim nakládání") v oblastech stanovených zejména mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána, nebo předpisy mezinárodní organizace, jíž je Česká republika členem, se vyznačí též příslušné doplňující označení (například označení "KRYPTO", jde-li o utajovanou informaci z oblasti kryptografické ochrany, a označení "ATOMAL", jde-li o utajovanou informaci z oblasti zbraní hromadného ničení).

Nelze-li na informaci požadované údaje, uvedou se tak, aby je bylo možné kdykoliv zjistit.

Utajovaná informace se eviduje v administrativních pomůckách určených prováděcím právním předpisem a způsobem tam stanoveným; to neplatí, pokud u podkladových materiálů stupně utajení Vyhrazené k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené odpovědná osoba stanoví, že se neevidují. V administrativních pomůckách se zaznamenává též předávání, přebírání nebo jiný pohyb utajované informace nebo seznámení se s jejím obsahem.

Utajovaná informace se eviduje v administrativních pomůckách určených ve vyhlášce č. 275/2022 Sb., o administrativní bezpečnosti a o registrech utajovaných informací, ve znění vyhlášky č. 364/2024 Sb. (dále jen „vyhláška“), způsobem tam uvedeným; to neplatí, pokud u podkladových materiálů stupně utajení Vyhrazené k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené odpovědná osoba stanoví, že se neevidují.

§ 3 vyhlášky – Administrativní pomůcky

Za administrativní pomůcky se považují zejména

- jednací protokol,
- pomocný jednací protokol,
- manipulační kniha,
- doručovací kniha,
- zápůjční kniha,
- kontrolní list,
- sběrný arch.

1. **Jednací protokol** je kniha nebo sešit pro evidování utajovaného dokumentu. Vzor jednacího protokolu a způsob jeho vedení je uveden v příloze č. 1 vyhlášky.
2. **Pomocný jednací protokol** je kniha nebo sešit pro zaznamenávání pohybu utajovaného dokumentu v rámci orgánu státu, právnické osoby podle § 60b zákona nebo podnikatele. Neslouží k evidenci utajovaných dokumentů, pouze se zaznamenávají pod číslem jednacím přiděleným z jednacího protokolu.
3. **Manipulační kniha** je kniha nebo sešit pro zaznamenávání utajovaného dokumentu při jeho vytváření, převzetí a předávání. Fyzická osoba v manipulační knize vede přehled o pohybu přidělených nebo vytvářených utajovaných dokumentů. Předání dokumentu se v ní nechává potvrzovat podpisem přebírající osoby.
4. **Doručovací kniha** je kniha nebo sešit pro zaznamenávání předání utajovaného dokumentu.
5. **Zápůjční kniha** je kniha nebo sešit pro zaznamenávání zápůjček uloženého utajovaného dokumentu.
6. **Kontrolní list** k utajovanému dokumentu stupně utajení Důvěrné, Tajné nebo Přísně tajné nebo kontrolní list ke spisu obsahujícímu utajované dokumenty pro vedení přehledu osob, které se s obsahem utajovaného dokumentu nebo spisu u orgánu státu, právnické osoby podle § 60b zákona nebo podnikatele seznámily. Do kontrolního listu se zaznamenává datum, jméno, příjmení a podpis osoby, která se s utajovaným dokumentem nebo spisem seznámila. Kontrolní list vyhotovuje k utajovanému dokumentu osoba pověřená vedením jednacího protokolu při evidenci utajovaného dokumentu nebo osoba, která se s utajovaným dokumentem seznamuje jako první, anebo osoba, která utajovaný dokument vyhotovuje, a zapíše se do něj jako první. Ke spisu obsahujícímu utajovaný dokument stupně utajení Důvěrné, Tajné nebo Přísně tajné kontrolní list vyhotovuje osoba pověřená vedením jednacího protokolu při evidenci spisu. Kontrolní list není součástí utajovaného dokumentu nebo spisu, ale ukládá se společně s utajovaným dokumentem nebo spisem až do jeho vyřazení, odeslání nebo zrušení stupně utajení. Pokud se osoba, s výjimkou osoby pověřené vedením jednacího protokolu, seznamuje s utajovaným dokumentem nebo spisem opakovaně, zaznamená každé takové seznámení v kontrolním listu.
7. **Sběrný arch** slouží k rozšíření evidenčního záznamu v jednacím protokolu v případě evidování většího počtu utajovaných dokumentů k jedné věci. První (iniciační) utajovaný dokument, kterým se zakládá sběrný arch, se zaeviduje v jednacím protokolu a současně se zaeviduje do sběrného archu pod pořadovým číslem jedna. Další utajované dokumenty se do sběrného archu zaevidují v pořadí, ve kterém jsou doručeny, nebo ve kterém vznikly. Na sběrný arch uvede před vzetím do užívání odpovědná osoba nebo jí pověřená osoba nebo bezpečnostní ředitel nebo jím pověřená osoba nebo osoba pověřená vedením jednacího protokolu svůj podpis. Vzor sběrného archu a pokyny k jeho vedení jsou uvedeny v příloze č. 7 vyhlášky. Založení sběrného archu se vyznačí v jednacím protokolu. Ve sběrném archu lze evidovat utajované dokumenty pouze stejného stupně utajení. Na každý utajovaný dokument zaevidovaný ve sběrném archu se vyznačí číslo jednacím utajovaného dokumentu, ke kterému byl sběrný arch založen. Jednotlivé utajované dokumenty zaevidované ve sběrném archu se v čísle jednacím nebo jiném

evidenčním označení utajovaného dokumentu rozlišují pořadovým číslem ze sběrného archu.

§ 4 vyhlášky – Autentizace administrativní pomůcky

Administrativní pomůcky uvedené v bodu 1-5 musí být před vzetím do používání autentizovány tak, že se všechny listy průběžně očíslojí a prošíjí. Na vnitřní straně desek se přelepí konce prošíítí, otiskne razítko s názvem orgánu státu nebo právnické osoby podle § 60b zákona, obchodní firmou nebo názvem podnikatele anebo jménem, příjmením a sídlem podnikatele a připojí se podpis odpovědné osoby nebo jí pověřené osoby nebo bezpečnostního ředitele nebo jím pověřené osoby, přesahující okraj přelepu. Dále se uvede doložka o počtu listů a podpis odpovědné osoby nebo jí pověřené osoby nebo bezpečnostního ředitele nebo jím pověřené osoby a datum přidělení administrativní pomůcky k užívání.

§ 11 vyhlášky – Evidence utajovaného dokumentu

Utajovaný dokument musí být prokazatelným způsobem zaevidován. K evidenci lze použít **jednací protokol** nebo **sběrný arch** (§ 13). **Evidenci provádí osoba pověřená vedením jednacího protokolu, evidenci ve sběrném archu může provádět i zpracovatel.** Utajovaný dokument stupně utajení Přísně tajné se eviduje v samostatném jednacím protokolu. Utajované dokumenty stupně utajení Vyhrazené, Důvěrné a Tajné se mohou evidovat společně, není-li dále stanoveno jinak. Utajovaný dokument cizí moci stupně utajení odpovídající stupni utajení Vyhrazené se eviduje v samostatném jednacím protokolu a lze jej odeslat samostatně nebo jako přílohu utajovaného dokumentu cizí moci. Jednací protokoly musí být vedeny samostatně pro utajované dokumenty Organizace Severoatlantické smlouvy, utajované dokumenty Evropské unie a utajované dokumenty ostatních subjektů cizí moci.

Oprava zápisu v administrativních pomůckách a oprava evidenčního zápisu na utajovaném dokumentu **se provede tak, že se původní zápis přeškrtně tak, aby zůstal čitelný, a provede se zápis nový s uvedením data, jména, příjmení a podpisu osoby, která opravu zápisu provedla (§ 4 odst. 4).**

Na doručený utajovaný dokument se vyznačí

- a) **název příjemce,**
- b) **datum zaevidování,**
- c) **číslo jednací příjemce,**
- d) **počet listů,**
- e) **počet příloh a počet jejich listů; u příloh v nelistinné podobě jejich počet a druh,**
- f) **případně další údaje.**

Doručenou zásilku opatřenou na vnitřní obálce nebo obalu nápisem „OTEVŘE ADRESÁT“ osoba pověřená vedením jednacího protokolu neotevřívá; zásilka se eviduje neotevřená a předává se přímo adresátovi. Adresát neprodleně sdělí osobě pověřené vedením jednacího protokolu další údaje potřebné k zaevidování utajovaného dokumentu v jednacím protokolu a zajistí vyznačení stanovených údajů na utajovaný dokument.

Podkladové materiály stupně utajení Vyhrazené k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené se neevidují, pokud tak stanoví odpovědná osoba. Podkladový materiál, pokud není evidován, se po jeho využití zničí. Za podkladový materiál se nepovažuje výtisk doručeného utajovaného dokumentu, výtisk vlastního utajovaného dokumentu vyhotoveného v jediném výtisku nebo výtisk vlastního utajovaného dokumentu uvedený v rozdělovníku. Ten, kdo podkladový materiál vytváří, na něj vyznačí stupeň utajení uprostřed horního a dolního okraje každé strany, která obsahuje informaci, a označení "Podkladový materiál". Pokud není možné vyznačení stupně utajení a označení "Podkladový materiál" uvést přímo na podkladový materiál, uvede se na popisném štítku nebo jiným způsobem. Podkladový materiál vyhotovuje zpracovatel pouze pro vlastní potřebu. Pokud se stane podkladový materiál součástí čistopisu utajovaného dokumentu, musí být evidován. Při vyhotovení kryptografického dokumentu se podkladový materiál nesmí vytvářet.

9. Podmínky pro pořizování opisu, kopie nebo překladu utajované informace podle stupně utajení

§ 20 vyhlášky

Opisem nebo kopií se rozumí vyhotovení určitého počtu výtisků z výtisku doručeného utajovaného dokumentu, výtisku vlastního utajovaného dokumentu vyhotoveného v jediném výtisku nebo výtisku vlastního utajovaného dokumentu uvedeného v rozdělovníku, nebo jeho převod do elektronické podoby. Překladem se rozumí významově shodný převod utajovaného dokumentu do jiného jazyka. Výpisem se rozumí vyhotovení listinného nebo digitálního záznamu z originálu utajovaného dokumentu.

K vyhotovení opisu, kopie nebo překladu utajovaného dokumentu stupně utajení **Přísně tajné** nebo výpisu z něj **se vyžaduje písemný souhlas původce utajované informace**, který obsahuje číslo jednacích utajovaného dokumentu, počet výtisků, důvod vyhotovení, jméno, příjmení a podpis toho, kdo souhlas udělil, a datum, kdy byl souhlas udělen. **Písemný souhlas musí být uložen u utajovaného dokumentu.**

K vyhotovení opisu, kopie, překladu utajovaného dokumentu stupně utajení **Tajné** nebo **Důvěrné** nebo výpisu z něj **se vyžaduje písemný souhlas přímo nadřízené osoby a může být zapsán na tomto utajovaném dokumentu nebo na samostatném listu. Je-li zapsán na samostatném listu, stává se součástí utajovaného dokumentu a nezapočítává se do počtu listů.**

Na utajovaný dokument, ze kterého se vyhotovuje opis, kopie, překlad nebo výpis, **se vyznačí datum vyhotovení, počet vyhotovených opisů, kopií, výpisů v podobě utajovaných dokumentů v listinné podobě, výtisků překladu, nebo, v případě vyhotovení digitálního záznamu, identifikace certifikovaného informačního systému, ve kterém byl vyhotoven, jméno a příjmení osoby, která vydala souhlas, a jméno, příjmení a podpis toho, kdo je vyhotovil.**

Na opis v listinné podobě nebo kopii v listinné podobě vyhotovené z utajovaného dokumentu se na přední stranu prvního listu **vyznačí slovo "OPIS" nebo slovo "KOPIE" a pořadové číslo vyhotoveného opisu nebo kopie utajovaného dokumentu.** Nesouhlasí-li počet listů opisu nebo kopie s počtem listů výtisku utajovaného dokumentu, ze kterého byly vyhotoveny, vyznačí se na opisu nebo kopii rovněž skutečný **počet listů opisu nebo kopie.**

Kopii lze vyhotovit pouze v zařízení, které je součástí certifikovaného informačního systému v souladu s jeho bezpečnostní dokumentací nebo v zařízení, které není součástí certifikovaného informačního systému a byla pro toto zařízení vydána bezpečnostní provozní směrnice orgánem státu, právníkem osobou podle § 60b zákona nebo podnikatelem.

Na vyhotovený překlad utajovaného dokumentu se na přední stranu prvního listu vyznačí slovo „**PŘEKLAD**“ a **náležitosti utajovaného dokumentu.**

Výpis z utajovaného dokumentu lze vyhotovit pouze **do poznámkového sešitu nebo knihy,** které byly před vzetím do užívání autentizovány a označeny příslušným stupněm utajení, nebo **do certifikovaného informačního systému** anebo jako **utajovaný dokument, který musí být opatřen všemi náležitostmi** (podle § 14 odst. 1, 2 a 4 vyhlášky). Výpis z utajovaného dokumentu stupně utajení Vyhrazené lze vyhotovit **též jako podkladový materiál.**

Vyhotovený opis, kopie nebo překlad utajovaného dokumentu, nejedná-li se o podkladový materiál, musí být zaevidován v příslušném jednacím protokolu nebo ve sběrném archu.

§ 21 zákona

Opis, kopie nebo překlad utajované informace stupně utajení **Přísně tajné** nebo výpis z ní mohou být vyhotoveny pouze na základě **písemného souhlasu původce;** jde-li o utajovanou informaci stupně utajení **Tajné nebo Důvěrné,** mohou být vyhotoveny pouze **s písemným souhlasem přímo nadřízené osoby.**

10. Podmínky přepravy a přenášení utajované informace

Utajovanou informaci lze přepravovat nebo přenášet pouze **v přenosných schránkách nebo v uzavřeném obalu v závislosti na jejím stupni utajení a na jejím nosiči;** přepravovat ji lze pouze prostřednictvím kurýra nebo držitele poštovní licence.

(přepravou zásilky se rozumí její dopravení mimo objekt orgánu státu, právnické osoby podle § 60b zákona nebo podnikatele za účelem jejího doručení adresátovi, tj. doručení utajovaného dokumentu mimo objekt z jednoho evidenčního místa do druhého evidenčního místa, za účelem jeho zaevidování)

§ 22 vyhlášky – Příprava zásilky k přepravě

Při přepravě zásilky prostřednictvím držitele poštovní licence musí být utajovaný dokument vložen do dvou obálek. Na vnitřní obálce musí být v levé horní části uveden odesílatel, celé číslo jednací, v pravé horní části stupeň utajení a v dolní název

a úplná adresa adresáta. Je-li zásilka adresována fyzické osobě, musí být uvedeno rovněž její jméno, příjmení a případně její funkce. Je-li do obálky vloženo více utajovaných dokumentů, musí být na obálce uveden stupeň utajení podle utajovaného dokumentu s nejvyšším stupněm utajení a dále čísla jednacích všech vložených utajovaných dokumentů. Obálka musí být zajištěna tak, že se všechny spoje obálky po celé délce přelepí lepicí páskou a opatří otisky razítka orgánu státu, právnické osoby podle § 60b zákona nebo podnikatele a podpisy osoby pověřené vedením jednacích protokolů, nebo osoby, která provedla zajištění obálky; to neplatí pro obálku obsahující pouze utajovaný dokument stupně utajení Vyhrazené. Otisky razítka a podpisy musí přesahovat mimo lepicí pásku. Při použití průhledné lepicí pásky musí být otisky razítka a podpisy touto páskou přelepeny. Má-li být obálka otevřena pouze adresátem, musí být obálka označena nápisem „OTEVŘE ADRESÁT“.

Na vnější obálce musí být uveden odesílatel, číslo jednacích bez uvedení zkratky stupně utajení a název a úplná adresa adresáta. Na vnější obálce nesmí být uveden stupeň utajení. Vnější obálka musí být takové kvality, aby údaje na vnitřní obálce nebyly čitelné.

Při přepravě zásilky prostřednictvím kurýra musí být utajovaný dokument vložen do vnitřní obálky se všemi náležitostmi a označené nápisem „KURÝREM“. Takto vybavená obálka s utajovaným dokumentem musí být v tomto případě přepravována v přenosné schránce zajištěné proti neoprávněné manipulaci s jejím obsahem, například uzamčením mechanickým nebo kódovým zámkem nebo pečetěním anebo plombováním, a na vhodném místě se opatří názvem a adresou orgánu státu nebo právnické osoby podle § 60b zákona, obchodní firmou nebo názvem a adresou podnikatele anebo jménem, příjmením a sídlem podnikatele a nápisem „V případě nálezu neotevírejte a předejte neprodleně Policii ČR nebo Národnímu bezpečnostnímu úřadu!"; v případě utajovaného dokumentu stupně utajení Vyhrazené to může být též obálka, na kterou musí být uveden odesílatel, číslo jednacích bez uvedení zkratky stupně utajení a úplná adresa adresáta.

Do vnitřní obálky s utajovaným dokumentem stupně utajení Důvěrné, Tajné nebo Přísně tajné musí být vložena stvrzenka o převzetí utajovaného dokumentu, kterou adresát potvrdí podpisem a otiskem razítka, opatří datem a neprodleně vrátí odesílateli. Stvrzena se vkládá do vnitřní obálky i v případě utajovaného dokumentu stupně utajení Vyhrazené, není-li odpovědnou osobou stanovena výjimka z povinnosti potvrdit převzetí podle § 23 odst. 1 písm. b) zákona. Vzor stvrzenky o převzetí utajovaného dokumentu je stanoven v příloze č. 12 k této vyhlášce. Vrácená stvrzenka o převzetí utajovaného dokumentu musí být u odesílatele uložena u výtisku utajovaného dokumentu určeného k uložení; v případě odeslání všech výtisků utajovaného dokumentu musí být uložena na evidenčním místě, kde je utajovaný dokument evidován, alespoň po dobu 5 let.

V případě, že utajovaný dokument nelze vložit do obálky, musí být vložen do pevného obalu, který je zabezpečen a označen obdobným způsobem jako vnitřní, respektive vnější obálka.

§ 23 vyhlášky – Přeprava zásilky

Prostřednictvím držitele poštovní licence lze přepravovat zásilku do stupně utajení Důvěrné, a to formou poštovní služby, při které

- a) je místo dodání zásilky v České republice,
- b) držitel poštovní licence písemně stvrzuje odesílateli převzetí zásilky,
- c) adresát písemně potvrzuje držiteli poštovní licence převzetí zásilky,
- d) držitel poštovní licence doručí odesílateli písemné potvrzení prokazující doručení zásilky a
- e) držitel poštovní licence odpovídá za ztrátu, poškození a úbytek obsahu zásilky.

Potvrzení prokazující doručení zásilky musí být u odesílatele uloženo u výtisku utajovaného dokumentu určeného k uložení nebo, v případě odeslání všech výtisků utajovaného dokumentu, na evidenčním místě, kde je utajovaný dokument evidován, alespoň po dobu 5 let.

V případě přepravy zásilka stupně utajení Vyhrazené, postačí splnění podmínek uvedených pod písm. b), c) a e).

Při přepravě **prostřednictvím kurýra** musí být zásilka přepravována **v přenosné schránce**. Kurýr, který bude přepravovat zásilku stupně utajení Důvěrné, Tajné nebo Přísně tajné, se odesílateli prokáže platným osvědčením fyzické osoby podle § 54 zákona pro příslušný nebo vyšší stupeň utajení. V případě zásilky stupně utajení Vyhrazené se kurýr odesílateli prokáže platným oznámením podle § 6 zákona, osvědčením fyzické osoby podle § 54 zákona nebo dokladem podle § 85 zákona; pokud je kurýr osobou podle § 58a odst. 1 zákona, prokáže se poučením a služebním průkazem, byl-li mu vydán. Kurýr, případně jeho doprovod, při přepravě zásilky učiní taková opatření, aby se zabránilo přístupu neoprávněné osoby podle § 2 písm. h) zákona k utajované informaci, a to i v případě mimořádné situace, například v důsledku nehody nebo havárie.

Zásilku stupně utajení Tajné nebo Přísně tajné přepravuje kurýr v doprovodu nejméně 1 osoby. Tato zásilka je vyloučena z přepravy veřejnými dopravními prostředky, s výjimkou přepravy letecké, námořní a vnitrozemské vodní.

Podmínky přenášení utajované informace

Přenášením utajovaného dokumentu v listinné nebo nelistinné podobě se rozumí jeho dopravení mimo objekt orgánu státu, právnické osoby podle § 60b zákona nebo podnikatele, jehož účelem není doručení (tj. pohyb utajovaného dokumentu, kdy utajovaný dokument sice opouští objekt, ale vrací se zpět k evidenčnímu místu, kde je evidován – např. v rámci pracovních jednání).

§ 24 vyhlášky – Přenášení utajovaného dokumentu nebo spisu

Utajovaný dokument nebo spis lze přenášet v obálce nebo pevném obalu vloženém do přenosné schránky, která se zajistí proti neoprávněné manipulaci s jejím obsahem; **utajovaný dokument nebo spis stupně utajení Vyhrazené lze přenášet v obálce, pevném obalu nebo v přenosné schránce**. Na obálce nebo pevném obalu musí být uveden název orgánu státu nebo právnické osoby podle § 60b zákona, obchodní firma nebo název podnikatele anebo jméno, příjmení a sídlo podnikatele a stupeň utajení. Obálka nebo pevný obal musí být takové kvality, aby údaje na utajovaném dokumentu nebo spisu nebyly čitelné.

Utajovaný dokument nebo spis stupně utajení **Přísně tajné nebo Tajné** lze přenášet pouze **s písemným souhlasem odpovědné osoby, nebo bezpečnostního ředitele**,

nebo jimi pověřených osob. Písemný souhlas musí mít osoba přenášející utajovaný dokument u sebe a ukládá se u utajovaného dokumentu nebo spisu.

Utajovaný dokument nebo spis stupně utajení **Důvěrné** lze přenášet pouze **se souhlasem odpovědné osoby, nebo bezpečnostního ředitele, nebo jimi pověřených osob.**

11. Zařazení zabezpečených oblastí do kategorií a podle možnosti přístupu k utajované informaci do tříd

§ 24 zákona

Pro zabezpečení ochrany utajovaných informací v rámci fyzické bezpečnosti se určují objekty, zabezpečené oblasti a jednací oblasti.

Objektem je budova nebo jiný ohraničený prostor, ve kterém se zpravidla nachází zabezpečená oblast nebo jednací oblast.

Zabezpečenou oblastí je ohraničený prostor v objektu.

Jednací oblastí je ohraničený prostor v objektu. Utajovanou informaci stupně utajení Přísně tajné nebo Tajné lze pravidelně projednávat pouze v jednací oblasti.

Utajovaná informace se zpracovává

- a) v zabezpečené oblasti příslušné kategorie nebo vyšší,
- b) v objektu příslušné kategorie nebo vyšší, pokud je zajištěno, že k utajované informaci nemá přístup neoprávněná osoba,
- c) v odůvodněných případech s písemným souhlasem odpovědné osoby nebo bezpečnostního ředitele v objektu nižší kategorie, než je stupeň utajení zpracovávané utajované informace, pokud je zajištěno, že k utajované informaci nemá přístup neoprávněná osoba, nebo
- d) v odůvodněných případech s písemným souhlasem odpovědné osoby nebo bezpečnostního ředitele mimo objekt, pokud je zajištěno, že k utajované informaci nemá přístup neoprávněná osoba.

Utajovaná informace se ukládá v zabezpečené oblasti příslušné kategorie nebo vyšší a v ní popřípadě v trezoru, uzamykatelné skříni nebo jiné schránce za podmínek stanovených prováděcím právním předpisem.

§ 25 zákona

Zabezpečené oblasti se podle nejvyššího stupně utajení utajované informace, která se v nich ukládá, a **objekty** se podle nejvyššího stupně utajení utajované informace, která se v nich zpracovává, **zařazují do kategorií**

- a) Přísně tajné,
- b) Tajné,

- c) Důvěrné,
- d) Vyhrazené.

Zabezpečené oblasti se podle možnosti přístupu k utajované informaci **zařazují do tříd**

- a) třída I, kdy vstupem do této oblasti dochází k seznámení s utajovanou informací,
- b) třída II, kdy vstupem do této oblasti nedochází k seznámení s utajovanou informací.

Vstup do zabezpečené oblasti a výstup z ní musí být kontrolovány opatřeními fyzické bezpečnosti stanovené v § 27 zákona.

Neoprávněná osoba může vstoupit pouze do zabezpečené oblasti třídy II, a to s osobou, která má do této oblasti vstup povolen.

V odůvodněných případech s písemným souhlasem odpovědné osoby nebo jí pověřené osoby lze na dobu nezbytně nutnou změnit třídu I na třídu II, pokud je zajištěno, že k utajované informaci nemá přístup neoprávněná osoba.

12. Opatření fyzické bezpečnosti

§ 27 zákona

Opatřeními fyzické bezpečnosti jsou

- a) ostraha,
- b) režimová opatření,
- c) technické prostředky.

§ 28 zákona

Ostraha se nepřetržitě zajišťuje u objektu, ve kterém se nachází zabezpečená oblast kategorie

- a) **Přísně tajné**, nejméně 2 osobami u objektu,
- b) **Tajné**, nejméně 1 osobou u objektu a 1 další osobou, které poplachové hlášení technických prostředků umožní rychlý zásah, je-li provádění ochrany utajovaných informací narušeno,
- c) **Důvěrné**, nejméně 1 osobou, které poplachové hlášení technických prostředků umožní rychlý zásah, je-li provádění ochrany utajovaných informací narušeno.

U objektu, ve kterém se nachází zabezpečená oblast nejvýše kategorie Vyhrazené, a u objektu bez zabezpečené oblasti nebo jednacích oblastí se ostraha zajišťuje v rozsahu stanoveném odpovědnou osobou.

U objektu, ve kterém se nachází **jednací oblast**, **v níž se pravidelně projednávají utajované informace stupně utajení Přísně tajné**, se ostraha zajišťuje nejméně 2 osobami u objektu; u objektu, ve kterém se nachází jednací oblast, **v níž se pravidelně projednávají utajované informace stupně utajení Tajné**, nejméně

1 osobou u objektu a 1 další osobou, které poplachové hlášení technických prostředků umožní rychlý zásah, je-li provádění ochrany utajovaných informací narušeno.

Ostraha se zabezpečuje zaměstnanci orgánu státu, právnické osoby podle § 60b zákona nebo podnikatele, o jejichž objekt jde, příslušníky ozbrojených sil nebo ozbrojených bezpečnostních sborů nebo příslušníky ozbrojených sil cizí moci anebo zaměstnanci bezpečnostní ochranné služby.

§ 29 zákona

Režimová opatření stanoví oprávnění osob a dopravních prostředků pro vstup a vjezd do objektu, oprávnění osob pro vstup do zabezpečené oblasti a jednacích oblasti a způsob kontroly těchto oprávnění a dále způsob manipulace s klíči a identifikačními prostředky, které se používají pro systémy zabezpečení vstupů a způsob manipulace s technickými prostředky a jejich používání. Režimová opatření stanoví též oprávnění při výstupu osob a výjezdu dopravních prostředků z objektu a pro jejich kontrolu, podmínky a způsob kontroly pohybu osob v objektu, zabezpečené oblasti a jednacích oblasti a způsob kontroly a vynášení utajovaných informací z objektu, zabezpečené oblasti a jednacích oblasti.

§ 30 zákona

Technickými prostředky jsou zejména

- a) mechanické zábranné prostředky,
- b) elektrická zámková zařízení a systémy pro kontrolu vstupů,
- c) poplachové zabezpečovací a tísňové systémy,
- d) dohledové videosystémy,
- e) zařízení elektrické požární signalizace,
- f) zařízení sloužící k vyhledávání nebezpečných látek nebo předmětů,
- g) zařízení fyzického ničení nosičů informací,
- h) zařízení proti pasivnímu a aktivnímu odposlechu utajované informace.

Uvedené technické prostředky lze v případě účasti České republiky v mezinárodním ozbrojeném konfliktu, mezinárodní záchranné nebo humanitární akci, v dalších zahraničních misích, v případě vyhlášení válečného stavu, v případě stavu nebezpečí, nouzového stavu nebo stavu ohrožení státu, v případě zpravodajských operací zpravodajských služeb a při činnostech ozbrojených sil České republiky v rámci vojenského cvičení a praktického vojenského výcviku s vojenskou technikou a vojenskou výzbrojí mimo místa stálé dislokace vojenského útvaru nahradit zvýšenou ostrahou, než jaká je stanovena, prováděnou příslušníky ozbrojených sil nebo ozbrojených bezpečnostních sborů na základě zvláštních právních předpisů, anebo příslušníky ozbrojených sil cizí moci nebo zaměstnanci bezpečnostní ochranné služby cizí moci.

§ 31 zákona

Míra zabezpečení jednacích oblasti a zabezpečené oblasti opatřeními fyzické bezpečnosti se určuje pomocí bodových hodnot těchto opatření v závislosti na vyhodnocení rizik.

Opatření fyzické bezpečnosti nebo kombinace více těchto opatření musí odpovídat alespoň nejnižší míře zabezpečení jednacích oblasti nebo zabezpečené oblasti a stanoví

se v závislosti na vyhodnocení rizik a na stupni utajení utajovaných informací, které jsou v jednacích oblastech pravidelně projednávány, nebo na kategorii zabezpečené oblasti.

Opatření fyzické bezpečnosti zabezpečených oblastí a opatření fyzické bezpečnosti objektu bez zabezpečené oblasti nebo jednacích oblastí schvaluje a stanoví odpovědná osoba nebo jí pověřená osoba v projektu fyzické bezpečnosti.

Hodnocení rizik musí být prováděno průběžně a v případě potřeby musí být míra opatření fyzické bezpečnosti upravena.

Orgán státu, právnická osoba podle § 60b zákona a podnikatel jsou povinni zajistit a pravidelně ověřovat, zda použitá opatření fyzické bezpečnosti odpovídají projektu fyzické bezpečnosti a právním předpisům v oblasti ochrany utajovaných informací.

13. Informační systém nakládajícího s utajovanými informacemi a podmínky pro jeho provozování

§ 34 zákona

Informačním systémem nakládajícím s utajovanými informacemi se rozumí jeden nebo více počítačů, jejich programové vybavení, k tomu patřící periferní zařízení, správa tohoto informačního systému a k tomuto systému se vztahující procesy nebo prostředky schopné provádět sběr, tvorbu, zpracování, ukládání, zobrazení nebo přenos utajovaných informací.

Informačním systémem nakládajícím s utajovanými informacemi **musí být certifikován Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost, a písemně schválen do provozu odpovědnou osobou nebo jí pověřenou osobou.**

Způsobilost informačního systému cizí moci k nakládání s utajovanými informacemi ověřuje formou akreditace Národní úřad pro kybernetickou bezpečnost.

Informační systém podnikatele, který má přístup k utajovaným informacím stupně utajení Vyhrazené, může být schválen do provozu jen v době platnosti prohlášení podnikatele; zánikem platnosti prohlášení podnikatele zaniká též schválení informačního systému do provozu.

Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost může z důvodu identifikovaných hrozeb nebo rizik stanovit provozovateli certifikovaného informačního systému zavedení dalších nutných bezpečnostních funkcí nebo opatření. Zavedení dalších nutných bezpečnostních funkcí nebo opatření oznámí provozovatel Národnímu úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost.

Nakládat s utajovanou informací lze pouze v informačním systému splňujícím stanovené podmínky – informační systém musí být certifikován Národním úřadem pro kybernetickou bezpečnost a písemně schválen do provozu odpovědnou osobou.

Schválení informačního systému do provozu musí odpovědná osoba nebo jí pověřená osoba písemně oznámit Národnímu úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost do 30 dnů od tohoto schválení.

14. Ochrana utajovaných informací při zpracování v elektronické podobě v zařízení, které není součástí informačního nebo komunikačního systému a podmínky jeho provozování

§ 36 zákona

Při zpracování utajované informace v elektronické podobě v zařízení, které není součástí informačního nebo komunikačního systému, zejména v psacím stroji s pamětí a v zařízení umožňujícím kopírování, záznam nebo zobrazení utajované informace anebo její převod do jiného datového formátu (dále jen „zařízení“), musí být zajištěna ochrana této utajované informace.

Orgán státu, právnická osoba podle § 60b a podnikatel jsou povinni

- a) pro jimi provozovaná zařízení vydat bezpečnostní provozní směrnici; pouze v souladu s ní lze zpracovávat utajovanou informaci a
- b) zaslat o provozovaném zařízení Národnímu úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost informace platné k 31. prosinci kalendářního roku nejpozději do 1. února následujícího kalendářního roku.

V bezpečnostní provozní směrnici zařízení se uvede

- a) způsob jeho bezpečného provozování,
- b) provozní směrnice pro jeho uživatele.

Podmínky bezpečného provozování zařízení v závislosti na stupni utajení v něm zpracovávaných utajovaných informací a rozsah požadovaných informací stanoví prováděcí právní předpis.

15. Zánik platnosti osvědčení fyzické osoby

§ 56 zákona

Platnost osvědčení fyzické osoby nebo osvědčení podnikatele zaniká

- a) uplynutím doby jeho platnosti,
- b) dnem vykonatelnosti rozhodnutí NBÚ (§ 123 odst. 3, § 126 odst. 4) o zrušení jeho platnosti,
- c) úmrtím fyzické osoby, nebo byla-li prohlášena za mrtvou,
- d) zrušením nebo zánikem podnikatele,
- e) ohlášením jeho odcizení nebo ztráty,
- f) ohlášením takového poškození, že zápisy v něm uvedené jsou nečitelné nebo je porušena jeho celistvost,
- g) jde-li o osvědčení fyzické osoby vydané NBÚ
  - 1. vznikem služebního poměru příslušníka zpravodajské služby,

2. převedením příslušníka bezpečnostního sboru na služební místo v Bezpečnostní informační službě nebo Úřadu pro zahraniční styky a informace,
3. služebním zařazením vojáka na služební místo ve Vojenském zpravodajství,
4. vznikem pracovního poměru zaměstnance zařazeného do zpravodajské služby, nebo
5. dnem, kdy začne být fyzická osoba osobou uvedenou v § 141 odst. 1,

h) jde-li o osvědčení fyzické osoby vydané příslušnou zpravodajskou službou

1. skončením služebního poměru příslušníka zpravodajské služby,
2. převedením příslušníka Bezpečnostní informační služby nebo Úřadu pro zahraniční styky a informace na služební místo v jiném bezpečnostním sboru,
3. služebním zařazením příslušníka Vojenského zpravodajství na služební místo mimo tuto zpravodajskou službu, nebo
4. skončením základního pracovněprávního vztahu zaměstnance zařazeného do zpravodajské služby,

i) jde-li o osvědčení fyzické osoby vydané Ministerstvem vnitra, dnem, kdy přestane být fyzická osoba osobou uvedenou v § 141 odst. 1,

j) vrácením jeho držitelem tomu, kdo jej vydal,

k) dnem doručení nového osvědčení fyzické osoby, nebo

l) dnem doručení nového osvědčení podnikatele pro stejnou formu přístupu podnikatele k utajované informaci.

Při zániku platnosti osvědčení podnikatele podle písm. a), b), d) nebo j) je podnikatel povinen utajovanou informaci, která mu byla poskytnuta, odevzdat tomu, kdo mu ji poskytl nebo do jehož oblasti věcné působnosti náleží; nelze-li tak učinit, je povinen odevzdat ji NBÚ. Utajované informace, které u podnikatele vznikly, je povinen předat orgánu státu, do jehož působnosti utajované informace náleží, není-li jej, NBÚ. Odevzdání a předání utajované informace podle tohoto odstavce je podnikatel povinen provést neprodleně po zániku platnosti osvědčení podnikatele.

Při zániku platnosti osvědčení fyzické osoby podle a), b) nebo j) je odpovědná osoba nebo ten, kdo provedl poučení, povinen zajistit, aby tato fyzická osoba neměla přístup k utajované informaci. V případě zániku platnosti osvědčení fyzické osoby podle písm. j), NBÚ písemně vyrozumí její odpovědnou osobu o zániku platnosti osvědčení fyzické osoby; NBÚ postupuje stejně i v případě zániku platnosti osvědčení fyzické osoby podle písm. k), pokud jde o osvědčení fyzické osoby vydané pro nižší stupeň utajení.

Pokud držitel osvědčení fyzické osoby nebo podnikatele do 15 dnů ode dne zániku jeho platnosti podle písm. e) nebo f) požádá písemně NBÚ o vydání osvědčení nového, přístup fyzické osoby nebo podnikatele k utajované informaci není zánikem platnosti původního osvědčení dotčen; Úřad vydá do 5 dnů od doručení žádosti osvědčení nové, které nahrazuje původní. Pokud nebude podána žádost podle věty první, postupuje NBÚ podle odstavce 3 věty druhé.

V případě zániku platnosti osvědčení fyzické osoby podle písm. k) není přístup k

utajované informaci dotčen, pokud bude fyzická osoba poučena do 15 dnů ode dne tohoto zániku.

16. Zvláštní přístup k utajované informaci všech stupňů utajení bez platného osvědčení fyzické osoby

§ 58 zákona

Přístup k utajované informaci všech stupňů utajení bez platného osvědčení fyzické osoby a poučení, mají

- a) prezident republiky,
- b) poslanci a senátoři Parlamentu,
- c) členové vlády,
- d) Veřejný ochránce práv a zástupce Veřejného ochránce práv,
- e) soudci a
- f) prezident, viceprezident a členové Nejvyššího kontrolního úřadu.

Tyto osoby mají přístup k utajované informaci **ode dne zvolení nebo jmenování do funkce po dobu jejího výkonu a v rozsahu nezbytném pro její výkon.**

Přístup k utajovaným informacím bez platného osvědčení fyzické osoby lze umožnit fyzické osobě jednající ve prospěch zpravodajské služby, informátorovi nebo fyzické osobě, které je poskytována zvláštní nebo krátkodobá ochrana podle zvláštního právního předpisu, nebo příslušníku zpravodajské služby, který je zařazen v záloze zvláštní nebo určen do zvláštní dispozice. Poučení této osoby provede ten, kdo jí přístup k utajované informaci umožní. Této osobě lze umožnit přístup k utajované informaci cizí moci pouze v souladu s požadavky této cizí moci.

Zvláštní právní předpis (trestní řád, občanský soudní řád, soudní řád správní) stanoví, které fyzické osoby a za jakých podmínek mají přístup k utajované informaci bez platného osvědčení fyzické osoby v trestním řízení, v občanském soudním řízení, ve správním řízení a v soudním řízení správním, a to v rozsahu nezbytném pro uplatnění jejich práv a plnění povinností v těchto řízeních. Přístup k utajovaným informacím lze v těchto případech umožnit pouze na základě poučení, které provede ten, o němž to stanoví zvláštní právní předpis.

Uvedené osoby nemají přístup k utajované informaci cizí moci, nejde-li o prezidenta republiky, poslance a senátora Parlamentu, člena vlády a soudce rozhodujícího ve věcech, kde se nakládá s utajovanou informací cizí moci, kteří musí být před prvním přístupem k utajované informaci cizí moci informováni o právech a povinnostech v oblasti ochrany utajovaných informací cizí moci. V trestním řízení mají přístup k utajované informaci cizí moci po předchozím souhlasu cizí moci též přísedící rozhodující ve věcech, kde se nakládá s utajovanou informací cizí moci, obviněný, zúčastněná osoba, poškozený, jejich zákonný zástupce, opatrovník, zmocněnec, důvěrník, obhájce, znalec a tlumočník, a to v rozsahu nezbytném pro uplatnění jejich práv a plnění povinností v takovém řízení. Před prvním přístupem k utajované informaci cizí moci v řízení musí být osoby podle věty druhé poučeny o právech a povinnostech v oblasti ochrany utajovaných informací cizí moci. Poučení provede v přípravném řízení policejní orgán nebo státní zástupce a v řízení před soudem

předseda senátu. Poučení podepisuje fyzická osoba a ten, kdo poučení provedl; ten, kdo poučení provedl, jeden výtisk poučení předá fyzické osobě, jeden výtisk založí do spisu a kopii zašle NBÚ.

17. Zproštění povinnosti zachovávat mlčenlivost

§ 63 zákona

Odpovědná osoba orgánu státu, do jehož oblasti věcné působnosti utajovaná informace náleží, zproští fyzickou osobu povinnosti zachovávat mlčenlivost (dále jen „zproštění mlčenlivosti“) na základě žádosti orgánu státu, který vede řízení, ve kterém je nezbytně nutné projednat utajovanou informaci, pokud tento zákon nestanoví jinak.

Žádost o zproštění mlčenlivosti musí obsahovat identifikaci

- a) řízení, které orgán státu vede, a odůvodnění potřeby a rozsahu provedení zproštění mlčenlivosti,
- b) utajované informace nebo označení věci, k níž se vztahuje utajovaná informace, ke které má být zproštění provedeno, a
- c) fyzické osoby, která má být zproštěna mlčenlivosti, je-li to možné.

V případě, že orgán státu zanikne bez právního nástupce, může zproštění mlčenlivosti provést ředitel NBÚ.

Pro potřeby řízení zproštění mlčenlivosti dále provádí

- a) prezident republiky u předsedy vlády, prezidenta, viceprezidenta a členů Nejvyššího kontrolního úřadu, předsedy a místopředsedy Ústavního soudu, předsedy a místopředsedy Nejvyššího soudu, předsedy a místopředsedy Nejvyššího správního soudu, vedoucího Kanceláře prezidenta republiky, Veřejného ochránce práv, zástupce Veřejného ochránce práv, guvernéra a viceguvernerů České národní banky,
- b) Poslanecká sněmovna u poslanců,
- c) Senát u senátorů,
- d) předseda Poslanecké sněmovny u vedoucího Kanceláře Poslanecké sněmovny,
- e) předseda Senátu u vedoucího Kanceláře Senátu,
- f) předseda vlády u ministrů a vedoucích ostatních ústředních správních úřadů,
- g) předseda Ústavního soudu u soudců Ústavního soudu,
- h) ministr spravedlnosti u soudců neuvedených v písmenu g), státních zástupců a přísedících,
- i) vláda u ředitele Bezpečnostní informační služby,
- j) ministr vnitra u ředitele Úřadu pro zahraniční styky a informace,
- k) ministr obrany u ředitele Vojenského zpravodajství a
- l) předseda vlády u ředitele Generální inspekce bezpečnostních sborů,

a to po vyjádření odpovědné osoby orgánu státu, do jehož oblasti věcné působnosti

utajovaná informace náleží, které obsahuje souhlas se zproštěním mlčenlivosti nebo odůvodněné vyjádření, že se zproštěním mlčenlivosti ze závažných důvodů nesouhlasí.

Týká-li se povinnost zachovávat mlčenlivost věci, kterou projednává orgán Parlamentu, může zproštění mlčenlivosti fyzické osoby provést Poslanecká sněmovna nebo Senát.

Zproštění mlčenlivosti se nevyžaduje u prezidenta republiky.

Zproštění mlčenlivosti se provádí písemně, v nezbytně nutném rozsahu a na dobu nezbytně nutnou. Stupeň utajení utajované informace není zproštěním mlčenlivosti dotčen.

Zproštění mlčenlivosti lze odepřít v případě, kdy zájem na ochraně utajované informace podle odstavce 1 převažuje nad zájmem na jejím projednání.

18. Povinnosti při ochraně utajovaných informací.

§ 65 zákona – Obecné povinnosti

Každý je povinen neprodleně odevzdat nalezenou utajovanou informaci nebo utajovanou informaci získanou v rozporu s tímto zákonem anebo osvědčení fyzické osoby, osvědčení podnikatele, osvědčení fyzické osoby pro cizí moc nebo osvědčení podnikatele pro cizí moc Národnímu bezpečnostnímu úřadu, policii nebo zastupitelskému úřadu České republiky.

Každý, kdo měl nebo má přístup k utajované informaci, je povinen zachovávat o ní mlčenlivost a nesmí k ní umožnit přístup neoprávněné osobě.

Každý je povinen při výkonu kontroly NBÚ plnit pokyny kontrolního pracovníka při provádění neodkladných opatření.

§ 66 zákona – Povinnosti fyzická osoby, která má přístup k utajovaným informacím a fyzické osoby, která je držitelem osvědčení fyzické osoby

Fyzická osoba, která má přístup k utajovaným informacím, je povinna:

- a) dodržovat povinnosti při ochraně utajovaných informací,
- b) odevzdat tomu, kdo osvědčení fyzické osoby vydal, do 15 dnů své osvědčení fyzické osoby, jehož platnost zanikla z důvod uvedených v § 56 odst. 1 písm. b) a f) až i) nebo k),
- c) neprodleně písemně oznámit tomu, kdo osvědčení fyzické osoby nebo osvědčení fyzické osoby pro cizí moc vydal, ztrátu nebo odcizení svého osvědčení fyzické osoby nebo osvědčení fyzické osoby pro cizí moc a takové poškození svého osvědčení fyzické osoby nebo osvědčení fyzické osoby pro cizí moc, že zápisy v něm uvedené jsou nečitelné nebo je porušena jeho celistvost,
- d) neprodleně písemně oznamovat Národnímu bezpečnostnímu úřadu změny údajů, které byly uvedeny v její žádosti fyzické osoby; omezení rozsahu hlášení změn, jakož i způsob a formu jejich doložení, stanoví prováděcí právní předpis,

- e) neprodleně oznamovat tomu, kdo provedl její poučení, porušení povinností stanovených tímto zákonem a ztrátu nebo neoprávněné zničení nosiče obsahující utajovanou informaci,
- f) účastnit se proškolení fyzických osob, které mají přístup k utajované informaci, z právních předpisů v oblasti ochrany utajovaných informací podle § 67 odst. 1 písm. b).

Na fyzickou osobu, která je držitelem osvědčení fyzické osoby, ale nemá přístup k utajované informaci, se vztahují pouze povinnosti uvedené v písm. b) až d).

§ 67 zákona – Povinnosti odpovědné osoby

Odpovědná osoba je povinna zajistit

- a) poučení fyzické osoby,
- b) jednou ročně provedení proškolení fyzických osob, které mají přístup k utajované informaci, z právních předpisů v oblasti ochrany utajovaných informací a vést o těchto proškoleních přehledy,
- c) ověřování splnění podmínek pro přístup fyzické osoby k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené,
- d) schválení informačního systému do provozu a písemné oznámení této skutečnosti Národnímu úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost,
- e) pověření fyzické osoby k výkonu kryptografické ochrany,
- f) neprodlené písemné oznámení Národnímu bezpečnostnímu úřadu o tom, že před vydáním osvědčení fyzické osoby nebo rozhodnutí podle § 121 odst. 2 pominuly skutečnosti, kterými byla žádost fyzické osoby odůvodněna,
- g) neprodlené písemné oznámení Národnímu bezpečnostnímu úřadu o skončení služebního poměru nebo pracovněprávního, členského či obdobného vztahu, ve kterém byl fyzické osobě umožněn přístup k utajované informaci stupně utajení Přísně tajné, Tajné nebo Důvěrné; tato povinnost se nevztahuje na odpovědnou osobu zpravodajské služby nebo Ministerstva vnitra v případech příslušníků policie podle § 141 odst. 1,
- h) kontrolu dodržování dalších povinností stanovených tímto zákonem,
- i) neprodlené písemné oznámení Národnímu úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost o ukončení nebo přerušení provozu informačního systému a
- j) provedení úkonů podle § 11a (zajistit písemné potvrzení, že si je fyzická osoba vědoma povinnosti zachovávat mlčenlivost o utajovaných informacích, ke kterým měla přístup).

§ 68 zákona – podnikatele, který je držitelem osvědčení podnikatele je povinen

- a) odevzdat Národnímu bezpečnostnímu úřadu do 15 dnů osvědčení podnikatele, jehož platnost zanikla z důvodu uvedených v § 56 odst. 1 písm. b), f) nebo l).
- b) neprodleně písemně oznámit Národnímu bezpečnostnímu úřadu ztrátu nebo odcizení osvědčení podnikatele nebo osvědčení podnikatele pro cizí moc a takové

poškození osvědčení podnikatele nebo osvědčení podnikatele pro cizí moc, že zápisy v něm uvedené jsou nečitelné nebo je porušena jeho celistvost,

- c) neprodleně písemně oznamovat Národnímu bezpečnostnímu úřadu změny údajů uvedených v dotazníku podnikatele a v jeho bezpečnostní dokumentaci a dále zřízení nebo zrušení zabezpečené oblasti kategorie Vyhrazené; omezení rozsahu hlášení změn, jakož i způsob a formu jejich doložení, stanoví prováděcí právní předpis,
- d) písemně oznamovat Národnímu bezpečnostnímu úřadu každoročně ke dni, který se svým označením shoduje se dnem vydání osvědčení podnikatele, změny údajů uvedených v žádosti podnikatele; omezení rozsahu hlášení změn a formu jejich doložení stanoví prováděcí právní předpis,
- e) zabezpečit ochranu utajovaných informací při zániku platnosti osvědčení podnikatele,
- f) zaslat Národnímu bezpečnostnímu úřadu rozhodnutí o schválení projektu přeměny podle zákona o přeměnách obchodních společností a družstev do 15 dnů ode dne jeho přijetí.

§ 68a zákona - povinnosti podnikatele, který učinil prohlášení podnikatele, je povinen

- a) vést bezpečnostní dokumentaci podnikatele v rozsahu § 98 písm. c) a na vyžádání poskytovatele vyhrazené informace mu ji poskytnout,
- b) zabezpečit ochranu utajovaných informací při zániku přístupu k utajované informaci,
- c) zaslat prohlášení podnikatele Úřadu podle § 15a odst. 3,
- d) oznámit podle § 15a odst. 4 písemně NBÚ nebo poskytovateli vyhrazené informace ukončení přístupu k ní nebo podle § 15a odst. 6 zánik platnosti prohlášení podnikatele,
- e) postupovat obdobně podle § 56 odst. 2 při zániku platnosti prohlášení podnikatele z důvodů uvedených v § 15a odst. 5,
- f) učinit a neprodleně předat poskytovateli vyhrazené informace, nebo v případě § 15a odst. 3 NBÚ, nové prohlášení podnikatele, pokud i po zániku platnosti původního prohlášení podnikatele podle § 15a odst. 5 písm. a) nebo f) i nadále nezbytně potřebuje přístup k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené.

§ 69 zákona - podnikatele, který má přístup k utajované informaci, právnické osoby podle § 60b a orgánu státu jsou povinni

- a) zajistit ochranu utajovaných informací podle tohoto zákona a mezinárodních smluv,
- b) zpracovávat a vést přehled míst nebo funkcí, na kterých je nezbytné mít přístup k utajovaným informacím včetně utajovaných informací Evropské unie, Organizace Severoatlantické smlouvy a utajovaných informací vyžadujících zvláštní režim nakládání, s uvedením stupně utajení, nebo které nelze vykonávat bez osvědčení o zvláštní odborné způsobilosti podle tohoto zákona (§ 39); tím nejsou dotčena ustanovení zvláštních právních předpisů na úseku odborné způsobilosti,

- c) neprodleně písemně oznámit NBÚ skutečnost, která může mít vliv na vydání nebo na platnost osvědčení fyzické osoby nebo osvědčení podnikatele,
- d) zajistit vytvoření podmínek pro označování, evidenci, zapůjčování, ukládání, přepravu, další manipulaci a vyřazování utajované informace a utajované informace se zvláštním režimem nakládání v souladu s prováděcím právním předpisem,
- e) provozovat jen informační systém, který je certifikován Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost a písemně schválen do provozu nebo informační systém cizí moci, který je akreditován Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost,
- f) zastavit provoz informačního systému, který nesplňuje podmínky stanovené v certifikační zprávě, a zajistit ochranu utajované informace v něm a o těchto skutečnostech informovat Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost,
- g) provozovat jen komunikační systém, jehož projekt bezpečnosti byl schválen Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost,
- h) zastavit provoz komunikačního systému, který nesplňuje podmínky stanovené v projektu bezpečnosti komunikačního systému, a o této skutečnosti informovat Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost,
- i) používat pro kryptografickou ochranu jen prostředek, který je certifikován Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost nebo je součástí informačního systému cizí moci akreditovaného Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost, a používat kryptografické pracoviště jen k účelu, ke kterému bylo certifikováno a schváleno do provozu,
- j) vést evidenci fyzických osob, které mají přístup k utajované informaci, a evidenci případů neoprávněného nakládání s utajovanou informací,
- k) hlásit porušení povinnosti při ochraně utajované informace nebo povinnosti uložené mezinárodní smlouvou v oblasti ochrany utajovaných informací a přijetí opatření k odstranění příčin a nepříznivých následků porušení NBÚ; tato povinnost se nevztahuje na zpravodajské služby v případech podle § 140 odst. 1 písm. a) a na Ministerstvo vnitra v případech podle § 141 odst. 1, s výjimkou případů porušení ochrany utajovaných informací Organizace Severoatlantické smlouvy nebo Evropské unie,
- l) zřídit registr poskytovaných utajovaných informací a hlásit změny v něm Národnímu bezpečnostnímu úřadu v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem,
- m) provést kontrolu utajovaných informací evidovaných v registru utajovaných informací k 31. prosinci kalendářního roku a zprávu o jejím výsledku zaslat NBÚ do 15. února následujícího kalendářního roku spolu s uvedením počtu utajovaných informací a jejich stupňů utajení; zpravodajské služby zasílají zprávu o utajovaných informacích poskytnutých ústředním registrem a registrem vedeným Ministerstvem zahraničních věcí,
- n) předat utajovanou informaci poskytnutou cizí mocí nebo zahraničním partnerem k zaevidování Úřadu nebo Ministerstvu zahraničních věcí,
- o) zasílat v případech stanovených tímto zákonem utajované informace cizí moci prostřednictvím ústředního registru,
- p) zajistit písemné pověření fyzické osoby k přístupu k utajované informaci se zvláštním režimem nakládání označené "ATOMAL",

- q) jako poskytovatel vyhrazené informace neprodleně zaslat NBÚ kopii prohlášení podnikatele podle § 15a odst. 2,
- r) jako zadavatel, není-li zpravodajskou službou, neprodleně písemně oznámit a doložit Národnímu bezpečnostnímu úřadu doklady ke
1. skutečnosti, že bude zadávat veřejnou zakázku mimo zadávací řízení z důvodu ochrany utajovaných informací nebo bude zadávat nadlimitní veřejnou zakázku mimo zadávací řízení z jiného důvodu, pokud při zadávání veřejné zakázky bude umožněn přístup k utajované informaci,
  2. skutečnosti, že v zadávacím řízení stanoví opatření k zajištění ochrany utajované informace stupně utajení Důvěrné nebo vyšší,
  3. stanovení požadavku na profesní způsobilost v zadávacím řízení spočívající v předložení dokladu prokazujícího schopnost dodavatele zabezpečit ochranu utajovaných informací stupně utajení Důvěrné nebo vyšší nebo oprávnění ke vstupu osob dodavatele do zabezpečené oblasti kategorie Důvěrné nebo vyšší anebo jednacích oblastí podle tohoto zákona, nebo
  4. stanovení podmínky na uzavření smlouvy v zadávacím řízení spočívající v předložení dokladu prokazujícího schopnost dodavatele zabezpečit ochranu utajovaných informací stupně utajení Důvěrné nebo vyšší.
- s) kontrolovat dodržování dalších povinností stanovených tímto zákonem,
- t) vést evidenci kryptografického materiálu, evidenci pracovníků kryptografické ochrany, evidenci provozní obsluhy kryptografického prostředku a evidenci kurýrů kryptografického materiálu,
- u) oznámit NBÚ zničení utajované informace podle § 21 odst. 11.

19. Odpovědná osoba a bezpečnostní ředitel

§ 2 písm. e) zákona - odpovědná osoba

Odpovědnou osobou se rozumí

1. u ministerstva ministr,
2. u jiného ústředního správního úřadu ten, kdo stojí v jeho čele; jde-li o kolektivní orgán, je odpovědnou osobou pouze ta fyzická osoba, která řídí činnost tohoto orgánu,
3. u organizační složky státu, zřízené jinou organizační složkou státu, ten, kdo je odpovědnou osobou u organizační složky státu vykonávající funkci jejího zřizovatele,
4. u dalších organizačních složek státu ten, kdo stojí v jejich čele,
5. u zpravodajské služby ředitel,
6. u České národní banky guvernér,
7. u kraje ředitel krajského úřadu,

8. u hlavního města Prahy ředitel Magistrátu hlavního města Prahy,
9. u městské části hlavního města Prahy tajemník úřadu městské části, a není-li jej, starosta městské části,
10. u statutárního města tajemník magistrátu,
11. u dalších měst a obcí tajemník jejich úřadu, a není-li jej, starosta,
12. u organizační složky územního samosprávného celku ten, kdo je odpovědnou osobou u územního samosprávného celku vykonávajícího funkci jejího zřizovatele,
13. u podnikatele podle § 15, který je právnickou osobou, a u jiné právnické osoby neuvedené v bodech 6 až 11 fyzická osoba, která je jejím individuálním statutárním orgánem, nebo v případě, že má právnická osoba více individuálních statutárních orgánů nebo je statutární orgán této právnické osoby kolektivní, člen statutárního orgánu, který je fyzickou osobou a je určen pro jednání ve věcech upravených tímto zákonem,
14. u podnikatele podle § 15, který je fyzickou osobou, a u jiné podnikající fyzické osoby tato fyzická osoba,
15. u Poslanecké sněmovny vedoucí Kanceláře Poslanecké sněmovny, a
16. u Senátu vedoucí Kanceláře Senátu.

§ 71 zákona – Bezpečnostní ředitel

Orgán státu, u kterého utajovaná informace vzniká nebo kterému je poskytnuta, a dále právnická osoba podle § 60b, u které utajovaná informace vzniká nebo které je poskytnuta, a podnikatel, který má přístup k utajované informaci, jsou povinni zřídit a obsadit funkci bezpečnostního ředitele. Funkci bezpečnostního ředitele může vykonávat i odpovědná osoba sama; jinak je bezpečnostní ředitel přímo podřízen odpovědné osobě.

Orgán státu, právnická osoba podle § 60b a podnikatel podle odstavce 1 jsou povinni do 15 dnů ode dne obsazení funkce bezpečnostního ředitele oznámit písemně Národnímu bezpečnostnímu úřadu jméno, příjmení a rodné číslo osoby vykonávající tuto funkci.

Bezpečnostní ředitel schvaluje přehled míst nebo funkcí podle § 69 odst. 1 písm. b), u nichž je vyžadován přístup k utajované informaci, a plní další povinnosti stanovené mu písemně odpovědnou osobou v rozsahu tohoto zákona, včetně povinností jí stanovených; odpovědnost odpovědné osoby za ochranu utajovaných informací není jmenováním bezpečnostního ředitele dotčena. Povinnost schválit přehled míst nebo funkcí bezpečnostním ředitelem se nevztahuje na zpravodajské služby. Písemné stanovení povinností bezpečnostnímu řediteli odpovědnou osobou není vyžadováno v případě, když funkci bezpečnostního ředitele vykonává odpovědná osoba.

Funkci bezpečnostního ředitele může vykonávat pouze fyzická osoba, která splňuje podmínky přístupu k utajovaným informacím takového stupně utajení, ke kterým bude mít při výkonu této funkce přístup. U podnikatele musí fyzická osoba ve funkci bezpečnostního ředitele být držitelem osvědčení fyzické osoby pro přístup k utajované informaci nejméně takového stupně utajení, pro který má podnikatel vydané osvědčení.

Funkci bezpečnostního ředitele může vykonávat u orgánu státu a u právnické osoby podle § 60b pouze fyzická osoba, která splňuje podmínky pro přístup k utajované informaci nejvyššího stupně utajení, která u orgánu státu nebo právnické osoby podle § 60b vznikne nebo je jim poskytnuta, a u podnikatele pouze fyzická osoba, která je držitelem osvědčení fyzické osoby pro přístup k utajované informaci nejméně takového stupně utajení, pro který má podnikatel vydané osvědčení.

Funkci bezpečnostního ředitele nelze vykonávat u více orgánů státu, právnických osob podle § 60b nebo podnikatelů souběžně.

20. Způsob poskytování utajovaných informací v mezinárodním styku.

§ 73 zákona – Podmínky poskytování utajovaných informací

Utajovanou informaci lze v mezinárodním styku poskytovat, není-li v § 74 stanoveno jinak,

- a) jde-li o utajovanou informaci stupně utajení Přísně tajné, Tajné nebo Důvěrné, na základě písemné žádosti orgánu státu, právnické osoby podle § 60b nebo podnikatele a písemného povolení NBÚ,
- c) jde-li o utajovanou informaci stupně utajení Vyhrazené, na základě písemné žádosti orgánu státu, právnické osoby podle § 60b nebo podnikatele a písemného souhlasu ústředního správního úřadu, do jehož oblasti věcné působnosti utajovaná informace náleží; nenáleží-li utajovaná informace do oblasti věcné působnosti žádného ústředního správního úřadu, na základě písemného souhlasu NBÚ.

§ 74 Podmínky poskytování utajovaných informací mezi orgánem státu a cizí mocí

Splnění podmínek podle § 73 písm. a) při poskytování utajované informace mezi orgánem státu a cizí mocí se nevyžaduje

- a) je-li uzavřena mezinárodní smlouva v oblasti ochrany utajovaných informací, kterou je Česká republika vázána,
- b) vyplývá-li poskytování utajovaných informací ze závazku členství České republiky v Evropské unii nebo Organizaci Severoatlantické smlouvy,
- c) je-li utajovaná informace poskytována podle zvláštního právního předpisu, například podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně osob a dalších osob,
- d) je-li utajovaná informace poskytována mezi zpravodajskou službou a obdobnou službou cizí moci v rámci spolupráce uskutečňované podle zvláštního právního předpisu (§ 10 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky), nebo
- e) je-li utajovaná informace poskytována podle § 77 odst. 2 písm. b) mezi státními zastupitelstvími, orgány činnými v trestním řízení a obdobnými orgány cizí moci

zřízenými podle přímo použitelného předpisu Evropské unie nebo c) mezi justičními orgány a cizozemskými orgány, Agenturou Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech zřízenou přímo použitelným předpisem Evropské unie, Agenturou Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) zřízenou přímo použitelným předpisem Evropské unie, orgány a institucemi Evropské unie, Mezinárodní organizací kriminální policie (Interpol) a jinými mezinárodními organizacemi a mezinárodními trestními soudy, mezinárodními trestními tribunály nebo obdobnými mezinárodními soudními orgány s působností v trestních věcech a jejich orgány v rámci mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních uskutečňované podle zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. anebo § 78 odst. 2 věty druhé v případě poskytování utajovaných informací mezi orgány uvedenými v § 77 odst. 2.

Utajovanou informaci stupně utajení Vyhrazené lze mezi orgánem státu a cizí mocí poskytovat bez souhlasu uvedeného v § 73 písm. b).

Žádost podle § 73 obsahuje

- a) označení cizí moci nebo zahraničního partnera, kterým má být utajovaná informace poskytnuta,
- b) důvody, pro které se o povolení nebo o souhlas žádá; to neplatí, má-li být utajovaná informace poskytnuta cizí mocí orgánem státu.

Přílohou žádosti o povolení nebo souhlas je

- a) smlouva, podle které má být utajovaná informace poskytnuta cizí mocí nebo zahraničnímu partnerovi, obsahující konkretizaci utajované informace a podmínky její ochrany, nebo
- b) jde-li zároveň o případ podle § 75a, návrh smlouvy, podle které má být utajovaná informace poskytnuta další cizí mocí nebo zahraničnímu partnerovi, obsahující bezpečnostní instrukci.

§ 75a Smlouva

Smlouva, při jejímž plnění je nutný přístup k utajované informaci cizí moci nebo přístup k informačnímu systému, který je certifikován nebo akreditován pro nakládání s utajovanými informacemi cizí moci, obsahuje bezpečnostní instrukci upravující podmínky ochrany utajované informace cizí moci a utajované informace, která při plnění takové smlouvy popřípadě vznikne.

Bezpečnostní instrukce zohledňuje požadavky cizí moci a musí být před uzavřením smlouvy podle odstavce 1 schválena

- a) Národním bezpečnostním úřadem, pokud
  1. je původcem utajované informace Organizace Severoatlantické smlouvy nebo Evropská unie,
  2. si to NBÚ vyhradí,

3. nenáleží utajovaná informace do oblasti věcné působnosti jiného ústředního správního úřadu, nebo
  4. nedojde k dohodě podle písmene b),
- b) jiným ústředním správním úřadem, do jehož oblasti věcné působnosti utajovaná informace náleží, a náleží-li do oblasti věcné působnosti více ústředních správních úřadů, jedním z nich na základě dohody mezi nimi. Ústřední správní úřad, který bezpečnostní instrukci schválil, provádí kontrolu jejího dodržování, a to podle kontrolního řádu.

Obsah a strukturu bezpečnostní instrukce stanoví prováděcí právní předpis.

§ 77 zákona – Způsob poskytování utajovaných informací v mezinárodním styku

Poskytování utajované informace stupně utajení Přísně tajné, Tajné nebo Důvěrné v mezinárodním styku se uskutečňuje prostřednictvím Ústředního registru utajovaných informací zřízeným a vedeným Národním bezpečnostním úřadem, pokud není v mezinárodní smlouvě stanoveno jinak. To se nevztahuje na poskytování utajované informace

- a) mezi zpravodajskou službou a obdobnou službou cizí moci v rámci spolupráce uskutečňované podle zákona o zpravodajských službách České republiky; o poskytování utajované informace v tomto případě rozhoduje odpovědná osoba zpravodajské služby,
- b) mezi státními zastupitelstvími, orgány činnými v trestním řízení a obdobnými orgány cizí moci zřízenými podle přímo použitelného předpisu Evropské unie,
- c) mezi justičními orgány a cizozemskými orgány, Agenturou Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech zřízenou přímo použitelným předpisem Evropské unie, Agenturou Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) zřízenou přímo použitelným předpisem Evropské unie, orgány a institucemi Evropské unie, Mezinárodní organizací kriminální policie (Interpol) a jinými mezinárodními organizacemi a mezinárodními trestními soudy, mezinárodními trestními tribunály nebo obdobnými mezinárodními soudními orgány s působností v trestních věcech a jejich orgány v rámci mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních uskutečňované podle zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

Poskytování utajované informace stupně utajení Přísně tajné, Tajné nebo Důvěrné v mezinárodním styku pro potřeby řízení před některými mezinárodními soudy a jinými mezinárodními kontrolními orgány podle zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních nebo v souvislosti s mezinárodními závazky České republiky se uskutečňuje prostřednictvím kurýra nebo diplomatickou cestou.

Utajovanou informaci cizí moci lze pouze v souladu s jejími požadavky poskytnout další cizí moci nebo zahraničnímu partnerovi.

V případě přepravy utajovaných informací stupně utajení Přísně tajné, Tajné a Důvěrné poskytovaných v mezinárodním styku prostřednictvím kurýra požádá odpovědná osoba nebo bezpečnostní ředitel NBU o vydání kurýrního listu. Kurýrní list obsahuje zejména identifikační údaje kurýra, informace o přepravované zásilce a pokyny pro nakládání s ní. Při přepravě diplomatické poštou prostřednictvím

diplomatického kurýra NBÚ kurýrní list nevydává; v těchto případech je diplomatický kurýr vybaven úředním dokumentem podle mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána.

§ 78 zákona – Způsob poskytování utajovaných informací Evropské unie v jejím rámci a mimo něj

Poskytování utajované informace stupně utajení Tajné nebo Důvěrné mezi Českou republikou a členskými státy Evropské unie nebo mezi Českou republikou a orgány Evropské unie, která se týká vzájemné spolupráce členských států Evropské unie podle Smlouvy o Evropské unii, Smlouvy o fungování Evropské unie nebo Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii, **se uskutečňuje prostřednictvím registru vedeného Ministerstvem zahraničních věcí.**

§ 79 zákona – Registry, pomocné registry a kontrolní body

V registrech nebo pomocných registrech utajovaných informací se eviduje v jednacích protokolech a ukládá nebo odesílá utajovaná informace stupně utajení Přísně tajné, Tajné nebo Důvěrné poskytovaná v mezinárodním styku. V kontrolních bodech registru se tato utajovaná informace zaznamenává v pomocných jednacích protokolech a předává zpracovateli.

NBÚ zřizuje a vede ústřední registr utajovaných informací uvedených v odstavci 1 jím nebo jemu přímo poskytnutých a utajovaných informací, které se poskytují jeho prostřednictvím podle § 77 odst. 1 (dále jen "ústřední registr").

Orgán státu, právnická osoba podle § 60b a podnikatel zřizují a vedou registr utajovaných informací uvedených v odstavci 1 jimi nebo jim poskytnutých (dále jen "registr"); v registru Ministerstva zahraničních věcí se evidují též utajované informace, které se poskytují jeho prostřednictvím podle § 78 odst. 1. Zřízení registru schvaluje NBÚ na základě písemné žádosti orgánu státu, právnické osoby podle § 60b nebo podnikatele; to neplatí pro zpravodajské služby. NBÚ je oprávněn před vydáním souhlasu provést ověření skutečností uvedených v žádosti o zřízení registru, případně dalších skutečností a podmínek, souvisejících se zřízením registru.

Orgán státu, právnická osoba podle § 60b nebo podnikatel mohou z důvodu zvýšení operativnosti využívání svého registru zřídit, jako jeho vnitřní složky, pomocné registry nebo kontrolní body.

Utajovanou informaci poskytnutou cizí mocí nebo zahraničním partnerem orgánu státu, právnické osoby podle § 60b nebo podnikatele jiným způsobem než uvedeným v § 77 odst. 1 nebo § 78 odst. 1 orgán státu, právnická osoba podle § 60b nebo podnikatel předají k zaevidování v ústředním registru, nebo v případě utajované informace podle § 78 odst. 1 v registru Ministerstva zahraničních věcí, neprodleně po jejím poskytnutí; tato povinnost se nevztahuje na zpravodajské služby.

Orgán státu, právnická podle § 60b osoba nebo podnikatel oznamují NBÚ změny v registru v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem.

NBÚ vede přehled zřízených registrů a provádí dohled nad jejich činností.